

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

na dom dostavljen:	v upravnishtvu prejemam:
celo leto naprej K 24—	celo leto naprej K 22—
pol leta 12—	pol leta 11—
četrt leta 6—	četrt leta 5:50
na mesec 2—	na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterskopna petletna vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pisemna naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . K 25—	celo leto naprej K 30—
pol leta 13—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 6:50	celo leto naprej K 35—
na mesec 2:30	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 24—	Četrt leta . . . K 6—
Pol leta . . . 12—	En mesec . . . 2—

V upravnishtvu prejemam na mesec K 1:90.

Spošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 25—	Četrt leta . . . K 6:50
Pol leta . . . 13—	En mesec . . . 2:30

Za Nemčijo vse leto 30 K. Za Ameriko in druge dežele vse leto 35 K.

Naročba se lahko z vsakim dnevom, a hratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez oziroma vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvu „Slovenskega Naroda“

Državni zbor.

Dunaj, 29. dec.

Grof Stürgkh je podal danes popoldne v gosposki zbornici zanimivo in značilno izjavo: »Vlada se ne smatra vezano na malenkostne kalendarske termine, ako je dana možnost, da se premagajo težkoče politične situacije. Vlada mora polagati glavno težo svojega parlamentarne sodelovanja v drugo (poslansko) zbornico, kjer nasprotja in ovire, kakor se kaže, pojemajo. Pri natančnejši kritiki preiskavi tega dejstva se mora vlada seveda obvarovati preoptimističnega presojanja. Pokazati se mora skoraj, ali je računati z možnostjo, oziroma verjetnostjo, da se težkoče odpravijo. Zaključna sodba pa v danem trenutku ni mogoča.«

Stürgkhova izjava je vzbudila tem več pozornosti, ker je rusinska obstrukcija v parlamentu začela popoldne pojemat, akoravno so stranke večine rusinski pogoj, nezaupnico vladi, odklonile. Predsedništvo je

postalo naenkrat jako rigorozno, opozarjalo je rusinske stvarne popravkarje - obstrukcioniste, da se drže »v okviru popravka« ter jim po vrsti jemalo besedo. Pred tednom bi bilo to izzvalo na rusinski strani vihar in »dejanske« represalije; danes pa so se Rusini mirno vdajali.

Njihov upor proti finančnemu načrtu je smatrali za enkrat za končan in po burnih ter viharjih dneh bo zbornica še jutri sprejela zaključno predlogo cellega načrta — zakon o preodkazih. Zbornica bi s tem svojo nalogo dovršila. Finančni načrt bi bil pred novim letom pod streho in podlaga za izvedbo službene pragmatike bi bila ustvarjena, vsak povod, da se vlada tozadevno posluži § 14. odstranjen.

Bi bila, pravimo, da veljajo pri nas ustavna pravila parlamentarizma. Sklep poslanske zbornice bi moral biti za vlado merodajen, spoštovati bi ga morala v tem slučaju, ko gre za obdajenje, torej za gmočno obremenitev najširših vrst prebivalstva, katerega edini poklicani zastopniki so ljudski poslanci, tudi gosposka zbornica. Temu pa žal ni tako. Poslanska zbornica je zvišala eksistenčni minimum od 1200 K na 1600 K. Vlada tega sklepa ne akceptira, ter vztraja pri obdajenju osebnih dohodovine že od 1200 K naprej. Gosposka zbornica pa je šla še dalje. Zvišala je davčne stavke že od prejemkov 1200 K, ter je tako izpodbila sklep poslanske zbornice, ki zvišuje osebnodohodninski davek šele počeni z 10.000 K! Gosposka zbornica je sprejela nadalje nekatere bistvene določbe osebnodohodninskega davka, ki se protivijo sklepom poslanske zbornice s katerimi je tudi vlada soglašala. Tako je po krivdi vlade in naših »senatorjev« zazijala med obema ustavnima zboroma zakonodajna vrzel, ki se da popraviti le potem ponovne parlamentarne razprave. Izključeno je, da bi poslanska zbornica pristala na sklepe gosposke zbornice, na katero pada sedaj odgovornost za vse težave in težkoče, ki jih bo še premagati, predvsem pa popolna parlamentarna odgovornost za slučaj, da pride protiustavni režim § 14.

Krivda »herrenhauslerjev«, med katerimi se je upal danes le grof Pace svariti pred nepremišljenimi sklepi, seveda ne zmanjša odgovornosti grofa Stürgkha in njegovega

kabineta, temveč le utrjuje domnevanje, da se je vlada poslužila gosposke zbornice, da popolnoma zmeša parlamentarne štrene. — Grof Stürgkh stremi očitno po protiustavnem režimu.

Obrat v poslanski zbornici, ustavljen rusinske obstrukcije, ga je sedaj prisililo, da nekoliko »bremza«. Spomladi pridejo vojaške predloge — zato se s parlamentom ni igrali, zlasti, ker se pojavlja tudi v vladnih strankah vedno ostrejši odpor proti uvedbi § 14. Težkega srca se je ministrski predsednik odločil počakati ter pripustiti celo, da nastopi glede proračuna kratek ex lex, ker kaže zbornica odločno voljo, nadaljevati svoje parlamentarno delo. Še v jutrišnji seji se bo vršilo prvo branje budgetnega provizorija, ki bo nato izročen odseku. Nameravano je, takoj po Novem letu, in sicer morada že dne 2. januarja, nadaljevati seje parlamenta. S kakim uspehom, to je seveda drugo vprašanje. Rusini so svojo obstrukcijo proti finančnemu načrtu ustavili z izjavo, da pride predloga o osebnem davku itak vnovič pred poslansko zbornico, češki agrarci in radikali pa izjavljajo, da pripuste rešitev proračunskega provizorija le v slučaju, ako bo finančni načrt popreje definitivno perfekcioniran. Naznanjajo obstrukcijo v budgetnem odseku . . .

To so težkoče, ki se ne dajo tako lahko premagati. Po razpoloženju, ki vlada v parlamentu, lahko rečemo, da obstoji skoraj le ena edina možnost, premagati politično krizo. To možnost bi nudila demisijska Stürgkhovega kabineta, ki je zapravil svoj politični kapital, katerega konsistenca je uničena in ki ne šteje v parlamentu niti enega odkritega prijatelja več. Nesporo je poslanska zbornica pokazala v zadnjem času zopet precej nove življenjske sile — treba bi bilo novega moža, ki bi s krepko inicijativno izvel parlamentarni in politični voz iz blatne ceste.

Mnogi optimisti še vedno pričakujejo, da pride ta mož — kdo naj bi bil, baron Beck, ali Bilinski, ali kdo drugi, o tem se še ne razpravlja — med tem, ko vidijo pesimisti postavbo barona Bienenrtha na obzorju . . . Vsekakor pa se o situaciji danes ne da drugega reči, kakor to, da bo jutri seja in da z novim letom § 14. še ne nastopi.

* * *

Poslanska zbornica je bila jako dobro obiskana. Čim so Rusini zvečer ustavili obstrukcijo, so govorili manjšinski poročevalci. Glasovanje o preodkaznem zakonu se vrši jutri.

Gosposka zbornica je sprejela z veliko večino predlogo o osebnem davku, kakor jo je priporočala zbornična komisija, akoravno je vodja finančnega ministristva baron Engel zagovarjal sklepe poslanske zbornice, izvenredne o zvišanju eksistenčnega minimuma. Gosposka zbornica je odobrila tudi predlogo o uvedbi davka na avtomobile ter sprejela reformo društvenega zakona z dvema amendentoma.

V parlamentarnih krogih se domneva, da bo vlada »z ozirom na nejasno situacijo« uvedbo službene pragmatike vnovič odgodila.

Zapeljane koroške zadruge.

V soboto smo pojasnili, na kakšen način se je zgodilo, da so se koroške slovenske zadruge ločile od celjske zveze in prestopile k ljubljanski klerikalni zvezi. Slučaj nam je prinesel v roke dokument, ki kaže, kako se je koroškim slovenskim zadrugam ta pristop izplačal in že da ta dokument ne izgine nego bo ohranjen, ga hočemo v naslednjem objaviti. Ta dokument — pismo dr. Brejca ljubljanski zadrugi zvezi — se glasi:

Celovec, 4. januarja 1913.

Slavni Zadrugi zvezi

v Ljubljani.

Potrujem prejem Vašega cenj. dopisa od 28. decembra, v kojem mi naznanjate, da ste svojim koroškim članicam glede na to, da ne vlagajo vsega svojega denarja pri vas, dovoljenje kreditov skratili, kar tako razumem, da ste njim kredit popolnoma ustavili in odgnili. Ta sklep načelstva baš v sedanjih težkih gospodarskih krizi se mi zdi zelo nesrečen in usoden. Dobra mati i tistega svojih otrok, ki se iz kateregakoli si bodi upravičenega ali neupravičenega vzroka ne pokorava brezpopojno njenemu diktatu, ne bo od... tedaj, ko bi ga to znalo naravnost ugonobiti. Trudim se, da smo vse koroške zadruge spravili v Ljubljano, kar nikakor ni lahko šlo. Bilo je med drugimi marsikje treba premagati . . .

Takrat se za prestop ni stavilo nobenih pogojev, zlasti nihče ni črnil, da se bode kredite na Koroškem dobilo le tedaj, ako vse koroške članice ves denar, ki ga imajo odveč, nalagajo pri Zadrugi zvezi, kakor se to zahteva sedaj. Koroške zadruge so bile jedro Celjski zvezi; ko so šle preč, bila je (Celjska zveza) v srce zadelo. Zdaj pa naj i same gredo!

Gospodje! Koroško zadrugišstvo je zadnja leta prestalo take križe, da se je resnično čuditi, da ni že vse. . . Centralna kasa bo še dalje strašila po deželi. Kdo more ljudstvu zameriti, če je postalo a priori . . . nezaupno? Bodite pravični in ne zahtevajte od preplašenih, pripravljenih ljudi več, kakor je po narodnih zakonih v teh razmerah od njih pričakovati mogoče. Pomislite, da mora ravno sedaj 7 naših varnih zadrug zaradi tega, ker so bile svoj čas članice propale »Centralne kase«, plačati jamstva 40.000 K in da se od članov načelstva bivše Centralne kase zahteva povračilo vse škode, ki je nastala vsled tega, ker so denar Centralne kase neprevidno nalagali. Ti reveži prišli bodo na beraško palico, ako jih usmiljene roke saj deloma ne rešijo. To vse pa je tukaj znano. Od ted velika bojazen načelstev raznih zadrug, ki jih ta dejstva živo opominjajo, da so za nalaganje zadrugnega denarja osebno odgovorni. Zato se tukaj nič ne meni, ali je njihova bojazen opravičena ali ne, Ljudstvo je enkrat preplašeno in v takem položaju i najbolj pametna beseda nič ne izda. Najslabši pa je v takem slučaju diktat, ker učinkuje ravno nasprotno! In ga ni v deželi faktorja, ki bi . . . mogel odločilno vplivati. Pri denarnih zadevah ravna ljudje po svoji glavi, ker pravijo, da se gre za njihovo premoženje. Po moji sodbi bi torej kazalo, imeti več potrpljenja in usmiljenja z onimi, ki delajo in živijo v preveliki skrbi . . . tuje premoženje. Tako se bo najpreje zaupanje utrdilo in pridobilo i tam, kjer je še pomanjkljivo.

Opazka Vašega cenjenega dopisa:

»Saj je menda to i Vaše naziranje, da, ako ne nalagajo pri nas, naj i ne dobivajo — kredita« — nikakor ne odgovarjam mojemu naziranju in se mi ne zdi opravičena. Kaj pa morejo one članice, ki so kredita

LISTEK.

Jesenska bajka.

Joško Senca.
(Konec.)

Nazaj grede sem se ustavil pri Boštjančku, saj veste vsi, kje je to. Še danes sem jezen, da sem se tu ustavil, sam vrag me je zapeljal. V gostilni sem naletel na par svojih sovrstnikov, ki so me sprejeli glasno medse. Ne spominjam se več dobro, kateri so bili, ali natanko pa vem, da je bil med njimi znani bahač Andraž Matija; saj zdaj že počiva gori pri Sv. Lovrencu, Bog mu daj dobro!

Pili smo kaj hitro in ker sem bil ježen, sem se ga kmalu nalezl. Ure so šle pa kakor minute in kot bi pogledal kvišku, je nastal mrak. Vrh tega se je pričelo še pripravljati k hudi nevihti; in res se je vili kmalu huda ploha. Bil sem jezen, da nisem šel že preje domov, ali hočeš, nočeš, moral sem vedriti. Nameraval sem počakati, da se zlije, in potem odriniti, ali kolikor dalje časa sem čakal, tem huje je postajalo vreme. Z nastopajočo nočjo je divjalo vedno bolj, dokler ni nastala tako temna noč, da

se niti za prst ni videlo pred seboj. Počasne megle so se valile po soparnem ozračju, dež je lil kot iz škafa in treskalo je, da je jemalo vid. Kaj sem hotel. Vrnil sem se v gostilno in prisedel zopet k tovarišem.

Toda postal sem zelo slabe volje; jezilo me je vreme. Ko sem potopil oštrju Boštjančku, kako sem bil neumen, da nisem šel preje domov, in da bi šel še zdajle rad, se ti pa oglasi ona širokoustna žaba Andraž Matija; saj zdaj že počiva gori pri Sv. Lovrencu, Bog mu daj dobro!

Zjezilo me je njegovo objestno govorjenje in udaril sem po mizi, da se je vse streslo.

»Kaj pa misliš reči s tem. Da ti nimam mogoče poguma? Več kot ti, Andraž, zapomni si to! Pa prav zdajle se grem skušat s tabo, kdo je pogumnejši. Da boš vedel, ti bahač širokoustni!«

Bil sem tako jezen, da bi ga bil najraje strl; saj sem bil že itak slabe volje. Andraž pa se je postavil bahačo na noge in mi siknil sovražno:

»No, če imaš že toliko poguma v dejanju, kot na jeziku, pa pojdi zdajle ob tem vremenu domov skozi močilski gozd!«

Zamišljivo me je pogledal in sedel, misleč, da bom ostal lepo tiho; a ne tako jaz. Planil sem kvišku in mu pomolil roko čez mizo:

»Andraž, tu je moja roka! Staviva tri štefane vina, če si zdaj upam domov. Velja?«

Andraž me je debelo pogledal, potem pa mi je segel v roko, da se ne bi osramotil. Jaz sem vstal in se začel ravnodušno odpravljati.

Vsi so me začeli pogovarjati in prositi, naj ne hodim, ali nisem se dal odvrniti.

»Da si ne bo mislil ta bahač, da nimam toliko korajže priti domov ob tile nevihti. Ravno nalašč grem,« sem si mislil in nisem maral poslušati prepričevalnih oštrjevih besed, s katerimi me je obkladal.

Šel sem v hlev. vpregel konja in sedel na voz. Težko sukno sem si vrzel preko ramen in si potisnil klobuk globlje na čelo. Počil sem z bičem in koleso so se premaknila, da je briznila voda izpod njih. Boštjanček mi je želel dobro vožnjo in zavpil za mano v gluho noč:

»Pazi se! Močilski dedec ima nocoj spet svojo noč! Srečno vozi!«

Nisem ga utegnil poslušati, ker sem imel dosti opravka s konjem, ali vendar so se mi utisnile njegove besede v spomin. Čeravno sem bil neustrašen fant, me je stresel mraz ob misli, da bi se srečal takole na samem z močilskim dedcem. Skoro žal mi je bilo, da sem šel, toda vrniti se tudi nisem hotel. Saj mi je bilo

res preklicano nerodno! Težke kaplje so padale name in roke, v katerih sem držal vajeti, so bile tudi vse mokre. Včasih je potegnil močan veter in kakor grah so se mi vsule deževne kaplje v obraz. Temno je bilo kot v rogu in nič nisem videl pred seboj. Sicer je gorela luč v svetilnici, ali s strahom sem opazil, da pojemlje čimdalje bolj, ker sem mislil, da bom prišel še pred nočjo domov, se nisem preskrbel s potrebnimi svečami. Prijel sem vajeti trdneje in ošvrknil konja, ki je prestrašeno hrskal. Zdajpazdaj je odskočil, če je zapazil na cesti temno vejo ali kamen; zbal sem se, da se mi ne bi pripetila kakšna nesreča.

»Ali vas pa ni bilo nič strah?« se je vmešal pastir in se stisnil bliže k hlapcu. Strahoma je pogledal na deda in groza se mu je brala iz oči.

»Kaj me pa motiš, blebetulja!« se je razhudil dedek. »Misliš, da smo bili tedaj taki strahopetci, kot ste zdaj vi! Pa ne moti me vedno v govorjenju in misli si, da me ni bilo nič strah.«

Pastir je pokimal s svojo razmršeno glavo, ded si je nažgal ugaslo pipo in nadaljeval.

»Kot rečeno, sem se bal za konja, da bi se mi mrcina ne splašil. Tolažil sem ga in konj se je pomiril ter začel voziti nekoliko hitreje. Vo-

da je stala na cesti ponekod za cel peden visoko in blata je bilo toliko nakopičenega, da so kolesa včasih v njem kar zastala. Voda je drla glasno šume po globokih obcestnih jarkih in odnašala seboj cele kamne, ki jih je pobrala na cesti. Tuintam se je močno zablskalo, kot bi se odprlo nebo, in za trenutek sem videl pred seboj razdrapano cesto, ki je zavijala v gozd.

»Blizu Močil sem že,« sem pomislil. »Še gozd prevozim srečno, potem sem pa doma!«

Udaril sem nekako opogumljen po konju, ki se je prestrašen vzpel, in kmalu so me sprejele temne sence gozda v svoje okrilje. Drevesne veje so se tajinstveno premikale in vršale je po celem gozdu. Glasno so se odbijale debele kaplje od širokih listov, ki so se upogibali pod težkimi udarci. Zablskalo se je in zapazil sem stara drevesa, ki so me grozeče gledala. Stresnilo me je in naenkrat sem se domislil močilskega dedca.

Spomnil sem se svojih mladih let, kako mi je pravil stari oče o grozovitih početih močilskega dedca, in zmisli sem se tudi svoje matere, ki mi je včasih nagajala, da me bo peljala k njemu, če ne bom priden.

Vse to mi je vzbudila razdražena domišljija v spomin in postalo me je malce strah. Skušal sem misliti kaj

potrebne, za to, da Vaše članice, ki imajo odveč denarja, istega pri Vas ne nalagajo vsega? Kazen tukaj zadene tiste, ki niso ničesar zagrešile, ki pa i vzroka Vaše nevolje nikakor odstraniti ne morejo. Po katerih občnih pravilih, da so nedolžne članice odgovorne za grehe drugih? Tukaj naj bi bil tepen tisti, ... po Vaši zahtevi! To ni niti logično, niti pravično in Zadruga zveza s tem nima nobenega opravka, ker zadrugo disciplino kršijo k večjemu tiste zadruge, ki ne marajo vsega svojega denarja pri Z. z. nalagati. Ako mora zaradi tega kršenja zadrugne discipline biti kdo kaznovan, mogla bi kazen zadeti samo te zadruge.

In dalje: Če se že — kar ni nepravilno — koroške zadruge delajo odgovorne napram družbi, potem se mi zdi, da je najmanjše kar smejo od zadruge zveze zahtevati, to, da dovoljuje koroškim zadrugam kreditne vsaj v okviru onih sredstev, ki jih Z. z. od svojih koroških članic sprejema. Koroški denar vsaj bi se moral koroškim članicam nazaj kreditirati.

Po brezdomnem načelstvenem sklepu pa se morda misli od koroških članic samo jemati, dajati pa ničesar. Morda pa se i spomnilo ne bo njih več na to?

Končno pa naj bi načelstvo Zadrugne zveze moralo premisliti dalekosežne posledice, ki jih bo njegov sklep sam od sebe in ne da bi jih mi mogli preprečiti, rodil, rodil glede na naš narodni in politični položaj na Koroškem. Mi nismo v stanu, svoje zveze za izravnavo denarja ustanoviti in vzdrževati, ker nimamo niti za to potrebne kapitala, niti osebja; saj nam je Zadruga zveza od vzela celo revizorja, kljub temu, da smo svoj čas dogovorili, da bomo imeli vedno dva uradnika za gospodarsko delo na Koroškem.

Prizadete zadruge bodo morale torej drugod iskati kredita. H Celjski nazaj ne bodo hoteli iti, tedaj jih bo pot vodila naravno v nemški tabor k deželni zvezi. S tem se napravi razdor v naši narodno - enotni zadrugi organizaciji, razdor, katerega nihče ne bo bolj vesel, kakor Nemci, zlasti ker prihaja baš sedaj, ko nam je ... edinega in odločnega skupnega nastopa v prvi vrsti potreba. S Hrvati se družimo, ... poudarjamo, pri tem pa ... svojo oporo na najbolj nevarni obmejni točki. Razburjeni smo samo zaradi kršenja zadrugne discipline. Škode pa seveda ne bo trpel samo narodni in politični položaj na Koroškem, oslabil se bo marveč položaj Slovenstva napram Nemcem sploh. Prestop enega dela denarnih koroških zadrug k nemški deželni zvezi se bo smatral ravno v sedanjih časih za dokaz, da še celo narodno zavédni koroški Slovenci ne gravitirajo preko Karavank, ampak da hočejo rajši s svojimi nemškimi sosedi v miru in ljubezni živeti, kakor pa za »jugoslovanskimi fantomi stremijo«. Prestop k nemški deželni zvezi bi se smatral naravnost za očitno demonstracijo zoper našo jugoslovansko politiko. Odgovornost za posledice nositi bi morala Zadruga zveza.

Jaz za svojo osebo in v imenu političnega vodstva vsako odgovornost odločno odklanjam, ker nisem v položaju, da bi zadruge k nalaganju vsega njihovega denarja pri Z. z. prisilili mogel.

Dovolil pa sem si sine ira et studio zgolj iz skrbi za občni blagor po-

dati Vam zgorajšnja obširna pojasnila, ker mislim, da morejo načelstvu za presojo ... razmer na Koroškem v informacijo služiti in povzročiti, da se načelstveni sklep tem razmeram primerno izpremeni oziroma interpretira. Ako slavno načelstvo želi ustnega razgovora o tej stvari, sem vsak čas radovoljno na razpolago. Vsekakor pa želim — svoje osebnostno razbremenitev, da se ta dopis v prihodnji načelstveni seji prečita.

V prijetni nadi, da se posreči ohraniti skupno delovanje in pol. gos. organizacijo, bilježim

odličnim spoštovanjem

Dr. Brejc.

Komentarja temu pismu ne bomo pisali. Razvidno pa je iz njega čisto jasno, da je bil izstop koroških zadrug iz celjske zveze in pristop k ljubljanski klerikalni zvezi za koroške zadruge prava nesreča. Pismo dr. Brejca namreč ni imelo nobenega uspeha.

Hrvatski sabor.

Kakor smo že včeraj poročali, je sobotna nočna seja hrvaškega sabora končala s tem, da je bilo v poznih noči v nedeljo jutraj izvoljeno definitivno predsedstvo.

Za predsednika je bil izvoljen z 58 glasovi dr. Bogdan Medaković, za podpredsednika pa dr. Pero Magdić in dr. Edo Lukinić.

Dr. Medaković in dr. Magdić sta že bila na teh mestih v času, ko je bila na krmilu takozvana narodna vlada. Vsi člani predsedstva hrvaškega sabora so odločno narodnjaki, ki goje iskrene simpatije nasproti nam Slovincem. Zlasti dober naš prijatelj je prvi podpredsednik dr. Pero Magdić, za to tudi z velikim zadoščenjem pozdravljamo njegovo izvolitev.

Tretja seja hrvaškega sabora je bila včeraj dopoldne ob 11.

Predsedoval je dr. Medaković. K zapisniku o zadnji seji so govorili poslanci Jalžabetić, dr. Prebeg, dr. Mile Starčević in Radić. Med njihovimi govori je prišlo opetovano do burnih in hrupnih prizorov.

Na dnevnem redu je bilo poročilo verifikacijskega odseka. Po daljši debati je bilo to poročilo sprejeto.

Na to je predsednik dr. Medaković predlagal, naj se za stavljanje interpelacij določijo seje v torkih in petkih in naj se nujni predlogi vlagajo najkasneje pol ure pred vsako sejo. Oba predloga sta bila sprejeta.

Posl. dr. Bađaj je vložil predlog, v katerem zahteva, naj se kršenja zakonov, izvršena pod komisariatom, odpravijo in naj se ugotove ustavna jamstva.

Ta predlog se je izročil kombiniranemu odseku, obstoječemu iz pravosodnega odseka in iz odseka za notranje zadeve.

Banovo hrvaško srce.

Na to se je oglasil k besedi ban baron Ivan Skerlec.

Rekel je med drugim: Nečem danes razvijati svojega programa, to si prihranjam za kasneje, zdi pa se mi potrebno, da v osebni stvari reagiram na neke opazke poslanca dr. Mile Starčevića.

Dr. Starčević je protestiral proti mojemu imenovanju za bana z razlogom, da sem eksponent madžarske vlade. Ne vem, kaj pomenja beseda eksponent kot terminus tech-

nicus, ako pa dr. Starčević misli s tem, da se jaz popolnoma strinjam z ogrskim ministrskim predsednikom, nimam ničesar proti tej interpretaciji.

Kar se tiče očitanja, da nisem več hrvaškega jezika, se je lahko vsakdo, ki je prišel z mano v dotiko, prepričal, da govorim hrvaški. Čudim se g. poslancu, da mi očita kaj takšnega, dasi še ni imel prilike me doslej poznati, torej tudi ni mogel presoditi, da-li sem več hrvaškega jezika ali ne.

Sicer pa je res, da sem bil 7 let odsoten iz Hrvaške. Zato je čisto mogoče, da mi hrvaška govorica ne teče tako gladko, kakor onim, ki bivajo stalno v Hrvaški. Ne podcenjujem važnosti in pomena hrvaškega maternega jezika, trdim pa, da je hrvaški materni jezik mrtva stvar, ako nima človek obenem tudi hrvaškega srca.

Menim, da sem s svojimi dosedanjimi dejanji dokazal, da mi bije srce za ustavo in svobodo hrvaškega naroda in prav v to svrhu sem prevzel banksko čast. Prevzel sem to čast zategadelj, ker so mi merodajni činitelji prigovarjali, naj se žrtvujem dobri stvari hrvaškega naroda. Kako resno smatram svojo misijo, dokazuje najbolj dejstvo, da je zakon o hrvaških krajevnih imenih ozko zvezan z mojo osebo. (Poslanec Vučević: Ali ni to zaslug a koalicije?) Da, hrvaško - srbska koalicija se je skupno z menoj trudila za to. Končujem svoja izjavljanja poudarjajoč, da tudi veliki pesnik Preradović, ko se je vrnil v svojo domovino, ni znal hrvaškega jezika, a je vendar mnogo storil in si pridobil velike zasluge za kulturo svojega naroda.

Banovim izvajanjem je hrupno pritrdjevala hrvaško - srbska koalicija.

Na to so se vršile volitve v regnikolarno sodišče.

Po kratkem odmoru je predlagal predsednik dr. Medaković, naj se na kraljevski reskript odgovori s posebno adresom. To adresom naj sestavi odbor 15torice, ki se naj voli v seji prihodnje sredo.

Nadalje je predlagal, naj se da predloga o finančjalni nagodbi na dnevni red že torkove seje. Ta predlog sta podpirala ban baron Skerlec in dr. Lorković v imenu koalicije, dočim so se dr. Prebeg (frankovec), Radić (seljačka stranka) in Peršić (starčevićanec) izrekli proti temu predlogu.

Predsednikov predlog je zbornica sprejela z dvetretjinsko večino, na kar je predsednik dr. Medaković zaključil sejo ob pol 4. popoldne.

Brez dela!

Posledica splošne krize in v veliki meri tudi premala skrb države zagotoviti delavcem eksistenco, sta vrgli sredi zime na tisoče in tisoče delavcev na cesto. Razumljivo je, da se zbirajo delavci na shodih in premišlujejo, kako priti do kruha. Razumljivo je tudi, da zahtevajo pred vsem momentano odpomoč, toda pri tem ne more in ne sme ostati. Treba bo, da začne naša vlada že enkrat tudi premišljati o tem, kako bi enkrat za vselej odpomogla tej ljudski bedi in spravila splošno nezadovoljnost t. zv. nižjih slojev s sveta. Da so se razlegli prvi glasovi po kruhu ravno na Dunaju, je povsem naravno. V manjših me-

onega časa sem imel precej večji ugled v fari. Drugo nedeljo smo ga pa pili zopet pri Boštjančku, plačeval pa je bahati Andraž. Bog mu daj v miru počivati!

Ded je prenehal in se odkašal. Tiho je bilo v izbi, čulo se je le tikkanje stenske ure in divjanje nočne viharja. Pastir je spal na klopi mirno spanje mladosti, včasih se je stresel in zamrmral nekaj nerazumljivega.

Zabliskalo se je, kot bi se odprlo nebo, in vsi so se prestrašeni pokrižali ...

Nad tihotno vasio pa je divjala huda vihra. Jesenski dež je lil brez prenehanja in lene megle so se vlačile po zraku; videlo se je, kakor bi se spojilo nebo z zemljo ...

Tudi nad Močilami je besnel vihar. Stoletne bukke so pregibale svoje močne veje v razjarjeni vihri in jezno je drla kalna Močila pod divje raztriti strugi.

Tam za starim znamenjem se je nekaj zganilo, zaplakalo v temno noč in mračna senca se je pojavila v viharju. Iz teme sta vstala dva zelena očesa, vztrepetala sta v divjem vetru in se pošastno zasvetila ...

Šumeči valovi so drveli naprej, dež je lil nevzdržema in mrzli sever je žvižgal svojo ledeno pesem ...

Prav jesensko vreme je vladalo nad pokrajino

stih si delavec včasih za silo še pomaga, v velikih mestih pa naraščajo mase izobčenih od dne do dne. Velikanske so številke, ki so jih omenili nekateri govorniki na teh shodih. Koncem septembra je bilo pri posredovalnicah prijavljenih 68.000 delavcev brez dela, danes pa je najmanj 100.000 delavcev na cesti. Samo na Dunaju je izmed 24.000 krojaških pomočnikov polovica brez dela. Enako je v drugih strokah. Če pa poiščemo vzroke te splošne bede, najdemo pred vsem, da je kriva naša zunanja politika, ki nam je zaprla trge na Balkanu in jih vrgla v naročje Nemčiji, zunanja politika, ki par do vrha polnim žepom na ljubo zapira naše meje in notranja politika, ki razdaja milijone in milijone za vojsko, za ljudske potrebe pa nima očesa. Vojno ministrstvo se pritožuje, da je sedaj že v Ameriki za 4 armadne zbroje avstrijskih moških, če bo šlo pa tako naprej, jih bo vedno več. Zborovanje se je vršilo v rotovžu, ljudstvo pa ni našlo prostora v velikih dvorani ter se je zbralo tudi na trgu. Govorila je cela vrsta poslancev in drugih govornikov in dasiravno bi vseh njihovih besed ne podpisali, eno je gotovo, da je skrajni čas, da vlada stori nekaj, da se konča ta strašna beda in brezdelnost. Ljudstvo, dunajsko delavstvo, pa je soglašalo v sodbi: Proč z lažikristjani!

Ogrski proces proti Rusinom.

V Marmaros - Szigetu se prične danes razprava v procesu proti Aleksandru Kabalyuku in 180 sookrivcem, ki so obtoženi hudodelstva vstaje. Glavni obtoženec Kabalyuk je pobegnil. Iz obtožnice posnemamo sledeče: Glavni obtoženec Kabalyuk, sicer tudi pater Alexius je 36 let star in je bil prej delavec. On in 25 soobtožencev je baje v sporazumu z grofom Vladimirom Bobrinskim, predsednikom ruskega blagotvornega občestva, zdravnikom Romanom Gerovskim, odvetnikom dr. Aleksandrom in inženirjem Jurjem Gerovskim skušal spraviti pokrajino, kjer žive pravoslavni prebivalci, pod rusko gospodstvo. V to svrhu so baje po raznih trgih razdeljevali z denarno podporo iz Rusije razne letake in liste, ki povzdigujejo rusko narodno idejo in rusko cerkev in napadajo ogrski narod in oblasti ogrske države. Ostali obtoženci pa so baje te letake in liste prebirali pred večjimi skupščinami, jih razlagali in razširjali. V teh spisih stoji baje tudi sledeči stavek: »Ruski car je uveljaven na našega cesarja in bo osvojil vse pokrajine, v katerih žive sedaj Rusini, do Tise.« O grško - katoliški cerkvi zopet pravi neki letak, da je korumpirana: Kdor ostane pri grško - katoliški cerkvi in ne prestopi v pravoslavno, pride v pekel. Obtožnica pravi, da obstoja to gibanje že več let in da je imelo svoj glavni sedež v vaški občini Iza v komitatu Marmaros in v Nagylucski v komitatu Bereg. Kabalyuk, ki je bil iz početka gozdni delavec, se je prelevil v pravega misijonarja te ideje ter je obiskal z denarjem, ki mu ga je bil dal Aleksander Gerovskij Jeruzalem in Sveto goro. Na Sveti gori je vstopil kot menih v samostan ter nato potoval po komitatih, da pregovori prebivalce k prestopu v pravoslavno cerkev. Toliko jih je prestopilo, da so se ti novi pravoslavni verniki končno obrnili do oblasti in zaprosili, da si smejo ustanoviti pravoslavno cerkveno občino. Oblasti in grško - katoliški duhovniki pa so izjavili, da dokumenti o prestopu niso veljavni in župan nekega okraja je začel sumiti politično propagando. Obtožnica navaja potem, da so bratje Gerovskij, ki so v sorodu z známim ruskim agitatorjem Adolfom Dobranskim, z denarjem podpirali to gibanje. To baje dokazuje tudi dejstvo, da so našli pri spreobrnjenih mnogo ruskega denarja. Tudi pravi obtožnica, da je dokazano, da so menihi s Svete gore in škofa Antonij iz Žatomira ter Evlogios iz Cholma spreobrnjenecem pošiljali obredne knjige. Letak »Pojasnila za pravoslavne glede starega in novega kalendarja« zahteva od spreobrnjenec, da morajo romati v Kijev in jim daje za to pojasnila. Končno pravi obtožnica, da so spreobrnjenji molili za carjevo rodbino in za zmago ruskega orožja.

Štajersko.

Iz Celja. Dne 24. decembra 1913. je bilo na okoliški deški šoli v Celju obdarjenih nad 100 revnih učencev z raznimi zimskimi oblačili. — Vsem onim milosrdnežem slovenskim iz Celja in okolice, ki so omogočili to blagotvornost, izreka podpisane tem potom v imenu obdarjencev najiskre-

nejo zahvalo. — Armin Gradišnik, šolski vodja.

Iz Mozirja. Med kmetovalci v okolici je mnogo nevolje zaradi plačevanja precejšnjih prispevkov za regulacijo Savinje. Posebno draži ljudi to, da se ti prispevki pri deželnem odboru neenako odmerjajo. Ker je drž. poslanec teh kmetovalcev tudi štajerski deželni odbornik, bo gotovo to reč uredil; kdor pozna dr. Verstovškov vpliv v štajerskem deželnem odboru, pa lahko tem nezadovoljnim kmetovalcem v mozirski okolici celo mirne duše zagotovi, da se jim bo sploh odpisalo vsak prispevek.

Zveza jug. žel. podružnica Maribor vlnudno vabi na IV. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 4. prosinca 1914 ob 3. uri popoldan v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Ker so na dnevnem redu važna stanovsko - gospodarska vprašanja, se člani pozivljajo, da se v polnem številu udeležijo tega zborovanja. Po občnem zboru ob 8. uri zvečer ravnotam zabavni večer z godbo, petjem, šaljivimi prizori in plesom. Vstopnina za zabavni večer za članke 30 vin., za nečlane 60 vin.

Narodna društva v Mariboru prirede na Silvestrov večer veleznimivo zabavo s prav lepim sporedom. Nastopili bodo tudi Sokoli in Sokolice. Pevske točke, komični prizori, balet, alegorija itd. bode gotovo vse jako zadovoljilo. H koncu starega leta vprizori dramatično društvo burko: »Srečno novo leto«. Zabava se vrši pri pogrnjenih mizah v dvoranih, kakor tudi na galeriji, kjer se bo tudi streglo. Po predstavi bo ples. Sodeluje orkester Glasbenega društva. Prihodnja predstava slov. gledališča bode na dan Treh kraljev, dne 6. januarja 1914 z vprizoritvijo interesantne burke: »Dva srečna dneva«.

Slov. trgovsko in obrtno društvo v Mariboru priredi dne 10. prosinca v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru velik ples. Začetek ob pol 9. zvečer.

Več doslednosti! Iz Ptuja nam pišejo: Neki kmetič iz P. pride v pisarno šolskega nadzornika v Ptuj, češ, rad bi poprosil, da bi se mu globa za šolske zamude prizanesla z ozirom na to, ker je njegov fant drugače redno obiskoval šolo, a tokrat da ga je zaradi rodbinskih razmer rabil doma. Rdečebradi Peer mu je naznanil, da je nadzornik doma, v Vičavi. Kmetič gre na to poiskat nadzornika in ta mu je obljubil, da se mu bo globa prizanesla, samo drugi dan da še naj pride v pisarno. Kmet je to storil — a tam se mu je reklo, da ne bo nič. Kje je tu doslednost? Raje nič obljubiti, drugače se kmečko ljudstvo, ki je v teh zadevah itak že včasih preveč občutljivo, še bolj draži — in posledice čutijo učitelji. Peerova beseda vendar ne velja več ko nadzornikova?

Koroško.

Celovško mestno gospodarstvo. Pri zadnji seji občinskega sveta v Celovcu je bil predložen in odobren proračun mesta za l. 1914. Pri tem je izjavil župan, da ni bilo mesto finančni štetje še nikdar v tako mučnem položaju. Da ne izkazuje proračun le prevelikega deficita, se je moralo vzeti na pomoč vsa sredstva in vse rezerve, da se je obdržalo vsaj navidezno približno ravnotežje v mestnem gospodarstvu. Med novimi postavkami proračuna je tudi 60.000 kron za zgradbo ljudskega kopališča in večji vsoti za povišanje plač mestnih uslužbencev in za izboljšanje cest. Proračun je bil soglasno sprejet. Sprejeto je bilo tudi posojilo v znesku 400.000 K po 5% za zgradbo poslopja za novoustanovljeno pošto in v brzojavno ravnateljstvo za Koroško z določbo, da se odplača v 25-letnih obrokih po 16.000 K.

Primorsko.

Iz Sežane. Tukajšna ženska podružnica C. M. priredi po 22letnem neumornem delu svoj prvi »Silvestrov večer« z zelo zanimivim in obširnim sporedom. Prireditve obeta mnogo umetniškega in zabavnega užitka. Gotovi smo, da bodo Cirilmetodarji iz Sežane in okolice v obilnem številu posetili ta naš prvi »Silvestrov večer«. Tudi za plesateljino mladino bode preskrbljeno.

Ženska in moška podružnica C. M. družbe v Gorici priredita v Trgovskem domu Silvestrov večer. Čisti dobiček je namenjen za dozidavo šole na Blancah.

Slovenski vojak v Trstu čutilo mnogokrat kako daleč sega preziranj Nemcev in Italijanov do Slovanov. Občevalni jezik je nemški. Slovenski vojak se more in mora toliko oručiti nemščine, kolikor jo potre-

drugega, ali nehoti so mi ušle misli zopet k strahovom.

»He, kaj se boš bal! ne bodi babja!« sem si dajal pogum, »hitro požen čez most, pa bo dobro! Pogum!«

Stisnil sem skup zobe in filknil po konju, ki se je spustil v dir, da je metalo voz kar semtertja. Zabliskalo se je in od daleč sem zagledal nejasne obrise starega znamenja in močilskega mosta, pod katerim je samo za ped spodaj tekla narastla Močila. Mislim sem:

»Sedaj velja, naj bo kar hoče!«

Zamižal sem z očmi in pognal mimo znamenja čez most. Zahreščale so stare deske in zapljusnila je Močila; tako je bila zelo narastla. Naenkrat se je zabliskalo, da so mi otlopela očesa, zagrmelo je strahovito in še isti hip sem začutil, kako mi je plusknilo nekaj v hrbet. Od tedaj pa nisem vedel več, kaj se godi z menoj ...

Zdi se mi, da sem slišal za seboj do mozga segajoče plakanje in hropenje, in iz teme pred menoj je vstalo dvoje zelenih oči, ki so vprle vame svoj zopni pogled.

Spustil sem vajeti in v smrtnem strahu sem se prekrižal. Kakor v sanjah sem še videl, kako se je pognal konj ves spenjen naprej, nato sem pa zgubil zavest ...

Zbudil sem se doma v postelji.

buje za službo. Nasprotno pa je pri Italijanih. Ti se nemškega jezika ne učijo in jih tudi v to ne silijo. Več tiskovin je že, ki so laške, ker jih zahtevajo laški vojaki. Slovenskih prošelj in upravičenih zahtev slovenskih vojakov se pa ne upošteva, dasi tvori ravno slovansko vojaštvo jedro vojske. Če se uda vojaško poveljstvo, da ugodni par laškim vojakom z laškimi tiskovinami, zakaj bi se potem ne napravile še slovenske tiskovine. Kako malo se vpoštevajo Slovenci kaže drastično tudi tale slučaj: V tržaški bolnici so označili nekakega bolnega vojaka novince zdravnika za Slovenca. In zdravnik je rekel prezirljivo: Slovenisch soll ich lernen ... für ein Millionvolk ... Ha!!

Nemci in iredenta. Primorski Nemci so prišli s svojo novo politiko v strašne škripce. Proglasili so boj proti Slovanom in vzeli v zaščito (?) Italijane. Sklenili so z njimi bojno zvezo in postavili načelo, da se italijanski element na našem Primorju ne sme več oslabiliti, ker bi vsako nadaljnjo politično in posebno gospodarsko oslabiljenje italijanskega elementa pomenilo novo zmago zmagovalnih Slovanov, ki ogrožajo cel jug. Seveda to Nemce boli, ker vedo, da jim bodo Slovani enkrat hujše povesliti kot so jim pa Italijani, kar so poskusili že pri severnih Slovanih. Posebno pa so padli Nemci po Slovincih. Malo jih je, toda njihovo prodiranje na vseh straneh je mogočno in se ne da ustaviti. Zvezali so se torej z Italijani, da jim ti pomagajo ustaviti ta naval, da jim pomagajo zavezati pohod po svoji zemlji. In prekrstili so živahno delo in vsestranski napredek Slovencev in socialnem političnem in gospodarskem oziru v bankansko iredento. Tega imena se Nemci strašno boje. Iredenta jim je bila trn v peti in laški iredentist pa najhujši sovražnik države, vere in cesarja. Obsojili so jo v smrt, toda doseči je niso mogli. Sedaj pa, ko so se zvezali s temi bratci, bi radi odvalili od njih ta madež in ga pritisnili Slovanom. Seveda je za Nemca, ki tako strogo varuje interese Avstrije malo narodno, če se pridruži njegovemu heil-klicu predzren laški Evviva Italia. Toda kaj storiti. Iredento homo prekrstili, Slovenci so iredentisti pa bo dobro. Toda Italijani so v ti zvezi kot paglavci. Nič se ne ozirajo na svoje zavezniške marveč uganjajo naprej svoje laške burke in napadajo neprestano nemško - avstrijsko vladno, se pretepajo z nemškimi dijaki, demonstrirajo s šolarji in šolaricami, zabavljajo čez nemške uradnike itd. Sploh Nemci imajo z njimi strašne težave. Vedno morajo prikrivati in blažiti njihove razposajenosti. Sedaj pišejo nekateri tako-le: V Istri, Furlaniji v Trstu še vzdržujejo Italijani napade Slovencev in Hrvatov, toda njihov položaj je obupen posebno še zaradi skaljenega razmerja napram državi. Avstrija jih ni nikdar ljubila — in obratno. Njihov temperament in njihove metode se ne dajo prilagoditi v avstrijski okvir in historična disonanca onemogoča še danes vsako skupno igranje. Ko sta bila višja kultura in gospodarsko blagostanje še mogočna in odločilna politična faktorja so Italijani še veljali nekaj v deželi in v državi. Danes pa, ko ne odločuje več samo par glav in ne more tirizirati ljudstva ohola prepotenca so izgubili numerično slabši. Italijani po cellem obrežju vpoštevani vredni direktni vpliv na državno življenje. Tako pišejo sedaj Nemci. Končno pa pravijo, da se morajo sedaj potegniti za te zavožene brate, da morajo plavati proti reki in se odpovedati eventualnim pridobitvam, ki bi jih dobili, da niso proti Slovanom in to samo zato, da ne zavladajo v mestu in deželi Slovan. Slovenci se seveda za to ne bodo brigali. Imeli so že od nekdaj dva sovražnika in končno jim je vseeno ali rujeta proti njim tajno ali pa javno zvezana. Respa je, da so se zvezali Nemci z iredento proti svojim sosedom Slovincem, avstrijski Italijani pa so poklicali Turka v deželo.

Občinsko starešinstvo v Renčah. Dne 13. t. m. je bil izvoljen veliki občini Renče - Gradišče soglasno mlad agilen gospod Ivan Stepančič, zidarski podjetnik in veleposestnik, za župana. (Šele 31 let star je menda najmlajši župan na Goriškem.) V odboru so sami samostojno misleči možje izvrzeli par malokontentov. Podžupani so Stanislav Vižintin, Jaka Rojc, nadučitelj, Josip Lukežič, Franc Sakšida, Ignacij Špacapan, Anton Pural, Andrej Vodopivec in Ivan Kerševan, sami zavedni narodni in napredni gospodje, ki so v ponos celi občini in naši goriški deželi. Živeli! — Pri banketu na čast novemu starešinstvu se je nabrala večja vsota denarja za Družbo sv. C. M. in druge narodne namene.

Trgovsko izobraževalno društvo v Trstu priredi dne 3. januarja v gledališki dvorani Narodnega doma trgovski ples.

Dnevne vesti.

— **Slovanski klub** — razpuščen. Predsednik »Slovanskega kluba« v Ljubljani, gosp. ravnatelj Ivan Hribar, je dobil danes ta-le oblastveni odlok:

C. kr. deželno predsedstvo za Kranjsko.

V Ljubljani, 26. dec. 1913.

Št. 5044/pr.

C. kr. deželno predsedstvo razpušča na podlagi § 24. zakona o društvenem pravu z dne 15. novembra 1857 št. 134 dr. zak. društvo »Slovanski klub« v Ljubljani zaradi prekoračenja njegovega statutarnega delokroga.

S tem se tudi ustavi vsako daljnje delovanje društva.

Zoper ta odlok je prosta pritožba na c. kr. ministrstvo za notranje zadeve, ki bi se morala vložiti tekom 60 dni potom deželnega predsedstva v Ljubljani.

Razlogi:

V št. 283 časnika »Slovanski Narod« v Ljubljani z dne 10. decembra 1913 se nahaja sledeči razglas društva »Slovanski klub«:

»Službe na Srbskem.« »Slovanski klub« je pooblaščen naznaniti sledeče: 1. Prihodnjo spomlad potrebovala bode srbsko ministrstvo sto stavbnih inženirjev. Nekaj teh inženirjev se bode rabilo začasno pri javnih gradnjah, mnogo pa jih more ostati potem tudi trajno v srbski službi. Plačilni pogoji določajo se s pogodbo. 2. Srbske državne železnice potrebujejo večje število železniških uradnikov in strojevodij. Plače železniških uradnikov so približno take, kakor pri nas. Sprejemo pa se samo taki železniški uradniki, ki so si že pridobili v železniški službi prakse; elevov in praktikantov srbske državne železnice ne sprejemo.

Plače strojevodij znašajo na Srbskem od 1680 do 2880 dinarjev na leto. Poleg tega dobivajo strojevodje kilometrine in drugih postranskih dohodkov od 200 do 250 dinarjev. Njihovi prejemki so torej na Srbskem dokaj ugodnejši kakor pri nas. Ministrstvo narod. privredbe potrebuje večje število živinozdravnikov in gozdarjev. Živinozdravniške plače so: III. stopnja 1500, II. stopnja 1700 in I. stopnja 2000 dinarjev na leto in poleg tega službene doklade letnih 480 dinarjev. Za sedaj so izpraznjene službe samo zadnje plačilne stopnje 1500 dinarjev. Poleg stalnih dohodkov dobivajo živinozdravniki od privatne prakse, od nadzorovanja klavnice, potem živine, ki se ima prevajati po železnicah in od nadzorovanja sejmov po 200 do 250 dinarjev mesečnih dohodkov. Živinozdravniki, ki se od drugod oglašajo, bode ministrstvo nameščalo v granicah bivše kraljevine Srbije. Zdravnike iz bivše krajevine pa pošilja v novo osvojene kraje Srbije. Prošnje je nasloviti na dotično ministrstvo, odnosno na ravnateljstvo državnih železnic; pošiljati pa jih je »Slovanskemu klubu, ker le taki kompetentje bodo sprejeti v službe, ki se izkažejo s priporočilom »Slovanskega kluba« — dopisom do »Slovanskega kluba« prilagati je za poštno izdatke po 50 h v znamkah.

Tako posredovalno delovanje, zlasti po naročilu in v sporazumu z inozemskimi oblastmi pa glasom društvenih pravil ne spada v delokrog »Slovanskega kluba«, ki ga je torej na ta način prekoračil.

Razpustitev društva je torej v zakonu popolnoma utemeljena.

Tukajšnje c. kr. policijsko ravnateljstvo dobi ob enem ukaz, vsako nadaljnje društveno delovanje takoj ustaviti.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz m. p.

Iz tega odloka samega je razvidno, da so želje »Grazer Tagblatta« za našo visoko deželno vladno naravnost ukaz. V soboto je »Tagblatt« izrekel željo in v torek je deželna vlada, ki sicer v reševanju uradnih poslov ni baš posebno urna in točna, že promptno ustregla tej želji! Zares občudovanja vredna točnost in promptnost, ki bi si jo želeli tudi v drugih strogah uradnega poslovanja naše deželne vlade, ki jo pa po navadi moramo pogrešati. V kako kritiko vladne odredbe se ne spuščamo, naglašamo pa, da ima naša deželna vlada zelo nesrečno roko in zelo slab nos, kar je znova dokazala s razpustom »Slovanskega kluba«, v katerem je izvolila politiko, da nemara celo — veleizdajo, dasi je samo krušno vprašanje tista točka, ki je narekovala klubu tisto delovanje, ki se ga je velemožna deželna vlada po ukazu graških Prusakov tako zelo

prestrašila. Gospodom pri deželni vladi priporočamo, naj prečitajo včerajšnjo notico »Denuncijantje na poslu«, morda bodo potem le prišli do prepričanja, kako veliko kozlarstvo so napravili z razpustom »Slovanskega kluba«.

— **Zahvala bivšim deželnim poslancem.** Klub narodno - naprednih deželnih poslancev je v svoji seji dne 22. t. m. sklenil, izreči bivšim deželnim poslancem gospodom Josipu Lenarčiču, Cirilu Pircu, Franu Višnjakiju in Filipu Zupančiču zahvalo za njih mnogoletno uspešno in pošteno delovanje. Izmed teh bivših poslancev je bil najdlje član dež. zbora nadsvetnik Višnjak, o čigar marljivosti in delavnosti so trajna pričra njegov obsejni in temeljiti referati. Gospoda Lenarčiča bo narodno - napredna stranka zelo pogrešala v dež. zboru zlasti pri razpravah o deželnem gospodarstvu in o deželnih finančah. Gospod Zupančič je bil vedno vnet in marljiv zastopnik obrtnih in trgovskih interesov z imenom g. Pirca pa je trajno zvezan kranjski vodovod, ki ga je ta poslanec izposloval.

— **V hudih skrbih** so sedaj klerikalci. In ni se čuditi. Zdi se jim pač, da se jim na Dunaju nevarno majoje tla pod nogami in da jim nikjer več ne zaupajo tako slepo, kakor še nedavno tega v polpreteklem času. Višje med upanjem in strahom, če se jim bo to pot še posrečilo izposlovati imenovanje dr. Susteršiča za deželnega glavarja kranjskega. Da stvar ni lahka, je jasno, zlasti ako se uvažuje, da je bil že zadnjič Susteršič imenovan za glavarja samo s pomočjo spretno uprizorjenega manevra. In kaj če se to pot ta manever ne posreči? Tega se klerikalci prav resno bojé. Presenečenja sicer niso izključena, vendar se nam zdi, da ima klerikalni strah za sedaj še prevelike oči, zakaj prepričani smo, da bo ob koncu koncev Susteršič še vendarle deželni glavar, čeprav mu, kakor smo informirani, v resnici v gotovih vplivnih krogih na Dunaju prav trda prede. Pa to pot se bo Susteršič nemara še zmazal, v prvi vrsti pač zategadelj, ker razen Pogachnika ni v celi klerikalni stranki niti enega moža, ki bi bil sposoben za to dostojanstvo. A druga bojazen klerikalcev se nam zdi bolj upravičena: skrb za Žitnikov deželnozborški mandat. To pa je stvar, ki je vzpričo izida zadnjih deželnozborških volitev, za klerikalce velresna. Klerikalci nimajo na Žitnikovo mesto postaviti prav nikogar, ki bi bil le približno tako popularen in priljubljen med ljudstvom, kakor je bil pokojni Žitnik. In če uvažujemo, da Netranjci niso volili Žitnika toliko kot pristaja klerikalne stranke za poslanca, kakor kot moža poštenjaka, kot politika koncilijantnega in uslužnega vsakomur, potem pač lahko že danes trdimo, da še ni bil noben klerikalni mandat v taki resni nevarnosti, kakor je sedaj notranjski po Žitnikovi smrti. Zato tudi povsem razumemo, da stopajo klerikalci v prav neveselem razpoloženju in z zelo mešanimi čustvi v novo leto.

— **Odmevi volitve Kamnik-Radovljica - Trzič.** Klerikalni »Slovenec« zabavlja in s psovanjem prepričuje. Zaleta se v napredne sestanke in shode, ker na naprednem kandidatu ne more najti potrebne snovi za javno sramotenje, mu skuša vzeti veselje do javnega delovanja z lažjo in obrekovanjem. »Slovenec« se zdi silno krivično, če kandidat skrb za red pri zborovanjih in če je na primerno energični način odslavljal od zaupnega zborovanja nepovabljenega, strastno zagrnjenega klerikalnega koncipienta iz pisarne gospoda odvetnika Koblarja v Radovljici. Vabljeni volilci so gostje sklicatelja in če kdo goste izziva, žali — in če se vzlic dvakratnemu vladnemu pozivu ne odzove, zasluži brco in naj bo to v vsej svoji namišljeni močestnosti sam dr. Vidic. — »Slovenec« grize, ker si upajo nemški volilci v Trziču kot izobraženi možje z lastnimi možgani politično misliti in odločati za tega ali onega kandidata. Tržiški klerikalci so opetovano prelomili dano besedo tržiškim slovenskim naprednjakom v občinski upravi, opetovano so izigrali krajevne narodne koristi v prid lastni strankarski poziciji — in ker se pri zadnjih volitvah napredni kandidat dr. Pestotnik ni branil naprednih nemških glasov, naravno ga morajo tržiški klerikalci politično smrdljivo ploho ostudnih psov, predprijaviti mu, da je postal nemur in so ga prekrstili v katoliških matrikah v Pöstottnigga. Vsaka živalca ima svoje veselje, tako naj ga imajo tudi gospodje iz tržiškega farovža. Napredni volilci in kandidati so storili svojo dolžnost. Krajevni volilni odbori so razvili živahno in sestavno delo, izpodbili so marsikje malodušnost in dvome. To je glavni vzrok, zakaj je klerikalno časopisje

surovo. Izgube na bojnem polju ga bole. Pomladi leta 1913. (Gregorič proti Marinčku) je imel klerikalni kandidat 163 glasov več kot napredni in zdaj za enakih pogojev le še 79 t. j. Gregorič je zmagal nad dr. Pestotnikom z absolutno večino 40 glasov. Ta napredek boli klerikalce, ta napredek bodri naprednjake k nadaljnjemu delu. Volilci iz Kamnika, Radovljice, Trziča, volilni odbori, klerikalizem nazaduje in je premagljiv. Delo, vztrajno in po načrtu zasledovano politično izobraževanje volilcev, čilo delovanje naprednih društev mora v najkrajšem času prilesti napredni misli zmago. Klerikalci vas hočejo izstradati, izogibajo se naprednih trgovin in gostilen. Naprednjaki, možje ste, bodite neizprosni in dosledni v načelu »enako za enako«. Sirite povsod napredno časopisje, krajevno politično društvo je povsod potrebno, to vodi vse politično delo, dela načrte, daje navodila, izbira sredstva. Povsod pa treba med naprednjaki medsebojno prijateljstva in zaupanja. Klerikalizem pogosto zmaguje, ker zna po prepadu razdreti prijateljske vezi med posamezniki in rodbinami. Napredni volilci, napredovali ste, zmaga se bliža. Vi delajte — in delajte, »Slovenec« pa naj naprej joka!

— **Kamila Theimer ter »Slovenec« in »Gorenjec«.** Kakor znano, je oboženi urednik »Slovenca« g. Michael Moškerc preprečil zadnjo porotno razpavo, ki bi se imela vršiti na tiskovno tožbo gđne. Theimer, v zadnji uri s tem, da je predlagal delegacijo dunajske porote. Da onemogoči nadaljnjo zavlačevanje te tiskovne pravde, se je pa gđna. Theimer temu predlogu pridružila, zaeno pa še zahtevala, da naj se tudi g. Janko Florjančič, odgovornega urednika »Gorenjca«, prestavi pred dunajske porotnike. Že določeni porotni razpravi sta se morali vsled tega preklicati in spisi predložiti kasijskemu sodišču. Kakor pa sedaj čujemo, je kasijsko sodišče odklonilo vsako delegacijo, ker za to ni podan noben postaveni razlog. Obe zadevi prideta torej v bodočem porotnem zasedanju na vrsto pred ljubljanskim porotnim sodiščem.

— **Dr. Ignacij Žitnik.** Šele 56 let star je moral dr. Žitnik umreti. Imel je raka v želodcu. Velike bridkosti, ki so mu jih prizadejali njegovi lastni pristaši, so njegovo bolezen gotovo kotalili toliko pospešili. Žitnik je bil klerikalcem vedno premalo klerikalen in preveč naroden. To so mu dali občutiti že na prvem katoliškem shodu, to je bil vzrok, da ga je hotel škof Missia premestiti na kmet, vsled česar je dr. Žitnik takorekoč pobegnil v Rim in to je bil vzrok, da se je hotel dr. Susteršič že pred leti otresti dr. Žitnika in je poskusil preprečiti zopetno kandidaturu pokojnika v deželni zbor. Ni še posebnega dolgo tega, da je med klerikalci in med dr. Žitnikom prišlo do jako ostrega konflikta. Dr. Žitnik se namreč ni hotel držati bojkota, ki ga je sklenila klerikalna stranka proti slovenskim naprednjakom. Klerikalci so nanj hudo pritisnili, a opravili niso ničesar, Žitnik je ostal na stališču, da je kot poslanec zastopnik vseh prebivalcev svojega okraja in da je njegova dolžnost, se poganjati za njih koristi, naj so zanj glasovali, ali ne. Tega ni Žitnik nikoli prikrival, po tem se je ravnal in zato je imel tudi pri volitvi tako lahko stališče. Zaradi bojkota je torej prišlo med dr. Žitnikom in klerikalci do nasprotja in to je moralo biti že jako ostro, kajti dr. Žitnik je grozil, da izstopi iz stranke in da bo potem samostojno kandidiral, če stranka ne odneha od svoje zahteve, da se mora tudi on držati bojkota. Te grožnje so se klerikalci ustrašili in pustili so od tedaj dr. Žitnika v miru.

— **Naš listek.** Za prihodnje leto smo si preskrbeli več feljtonov, ki bodo naše čitatelje gotovo zelo zanimali. Izmed izvirnih del, ki jih imamo na razpolaganje, omenjamo zlasti Ivana Cankarja spomine na njegova otroška leta, ki bodo izhajali pod naslovom »Moje življenje«. Nadalje bomo priobčili prevod klasične satire »Crainquebille«, ki jo je spisal najznamenitejši sedanjih francoskih pisateljev Anatole France, prevlel pa dr. Zupan. Koj po tem pa bomo priobčili prevod najpopularnejšega francoskega romana »Kavalir-vlomilec«. Ta roman je doživel že 75 izdaj in je razširjen v več milijoni izvodih. Ni je knjige, ki bi jo na Francoskem toliko čitali, kakor ta roman in prepričani smo, da bo občinstvo s posebnim veseljem čitalo to velezanimivo delo.

— **Plačevanje agitatorjev in denar ubožcev.** Izjavljam sledeče, da jaz nisem plačani agitator narodno-napredne stranke, pač pa če to delam, delam iz svojega lastnega prepričanja, ne glede na to, če je g. Štefetu všeč, ali ne. Tako bom delal tudi nadalje, če se prav g. Štefe pri deželnem odboru pritoži, da se de-

želni odbor prepriča o moji onemoglosti in revščini. Dokaz je pa to iz izjave g. Štefeta, da sme napredni obrtnik poginuti za platom kakor pes. Torej se vidi, kako lubezen ima g. Štefe do onemoglih obrtnikov, ki niso njegovi pristaši. Obenem opozorjam g. Štefeta, da naj pri deželnem odboru pometa, ker je tam več smeti, kakor pri občinskem svetu in naj pogleda agitatorje klerikalne stranke, kako so masno plačani. Zahvaljujem se slavnemu občinskemu svetu za podeljeno mi ustanovo. — Jakob Lavtar, Radeckega cesta 20.

— **30 let užitinskega zakupa.** Prihodnjo Silvestrovo noč opolnoči bo poteklo trideset let, odkar ima ljubljansko mesto v lastni režiiji c. kr. užitinski zakup. Marsikaj se je že v teh dolgih tridesetih letih spremenilo pri tem zakupu. Le 3 mitnice so še na onem kraju, kjer so bile pred tridesetimi leti, namreč na Tržaški, Radeckega in Šentpeterski cesti, vse druge so premaknjene, ena pa še celo na novo napravljena na Barju za Ižance. Edini uslužbenec istega večera, ki je služil isto noč dvema gospodarjema, namreč do polnoči židoma Svarcu in Börnfeldu, po polnoči pa ljubljanski občini, je samo še paznik Andrej Vodišek, ki pa sedaj že peto leto opravlja na Barju prejemniško službo s pazniškim naslovom. Vse drugo se je od ravnatelja do najnižjega paznika na razne kraje razpršilo, mnogo jih je pa tudi preminulo, je ta paznik vstraja ves čas vseh teh dolgih 30 let nepretrgoma na svojem mestu sedaj že s sivo glavo.

— **Stavci na cesti.** V Ljubljani smo doživeli danes ob 1. popoldne posebno senzacijo. Stavci onih tiskaren, kjer so bili stavci odpušteni, so prišli skupno na cesto, toda ne morda, da hrupno demonstrirajo, marveč, da delajo. Izprosil so si dovoljenje, da smejo v korist mestnemu ubožnemu zakladu klati sneg, kar se jim je dovolilo. Postavili so jih v najbolj obljudene ulice, v Šelenburgovo ulico in na Dunajsko cesto. Prišlo je 22 teh novih »mestnih delavcev« in prav pridno so se oprijeli dela, tako da je bila Šelenburgova ulica v prav kratkem času osnažena. Seveda se je zbralo takoj tudi mnogo radovednega občinstva, ki je z zanimanjem sledilo delu tipografov v svobodno izbranem poslu mestnih cestnih pometačev. Tipografi bodo zaslužili lepo vsotico za mestne rezeve in storili s tem plemenito delo, kar je vredno vse pohvale.

— **Naročnikom »Novih akordov«** naznanja uredništvo tega glasbenega lista, da leži rokopis literarne priloge že mesec dni v tiskarni, da pa vsled tiskarskega gibanja še prvih korektur ni moglo dobiti. Ker je glasbeni del že davno dotiskan, izide 6. številka takoj, čim postanejo razmere v ljubljanskih tiskarnah zopet normalne. Toliko na številna vprašanja!

— **Vse se mora osnažiti.** Ker se gospod sluga in občinski svetnik Joža Marinko vedno zanimala za red celega Vodmata v občinskem svetu, bi bilo potrebno, da bi se zanimal tudi za red pred svojo hišo. G. Joža Marinko se nič ne zmeni, da bi odmetal sneg na hodniku pred svojo hišo. Danes zjutraj, okoli pol 9., je za pol metra na široko odmetaval sneg neki vojak izpred nekaj dela omenjene hiše. Prosilo bi se vojaško oblast za pojasnilo, je - li morda omenjeni vojak uslužben za hišnika pri gosp. Marinku? Mi, Vodmatčani, mislimo, da za navedenega gospodarja velja isti zakon, kot za vse druge gospodarje mesta Ljubljane.

— **Žrebanje ljubljanskih srečk.** Dne 2. januarja 1914 se bo vršilo v prostorih mestne blagajne 49. žrebanje srečk ljubljanskega loterijskega posojila. Žrebanje, ki je javno, se prične ob 10. dopoldne. Za promet s strankami bo mestna blagajna dne 2. januarja zaprta.

— **Deželni muzej** bo v četrtek, noveletni dan, dopoldne od 10. do 12. odprt za javen poset.

Resničen dogodek. Nekje so Sokoli v L. v gostilnici sobi praznovali god svojega brata - člana. V sobo je stopil tamkajšnji klerikalni župan. Eden izmed Sokolov je napil godovemu bratu s primernimi besedami. Brihtni župan je nenadoma prekinil napitnico, se postavil na svoje uradne noge in zaklical Sokolom: »Slišite, Vi gospodje, po katerem palagrafu ste pa sklicali današnjo sejo!?« Sokoli so preslišali besede brihtnega župana, a ko je napovedal gostilničar policijsko uro, so bratje odšli. Župan pa se je oblastno postavil sredi sobe in dejal: »Jaz sem uradna oseba, in ostanem tu, dokler sam hočem. Sicer sem se pa itak namenil, revidirati Vaše sobe za prenočišča. Ste razumeli, tako je, jaz sem župan!« Domači so na podlagi besed — »z norci bodi pameten« — vrgli uradno osebo na cesto.

Traška kolonija priredi na Silvestrov večer domačo veselico v posebni sobi restavracije pri »Jošku« (Josip Hafner) na Trati pri Škofji Loki. Kolonija je preskrbela pridno in dobro domačo godbo, gosp. Joško pa bo preskrbel, da bodo dobili kolonisti in dobrodošli gosti izborno pričakati novo leto 1914 v veseli, zabavni in neprisliljeno prijazni družbi, naj se odzove skromnemu vabilu in naj poseti koloniste, ki zastopajo stališče, da naj bo skok v novo leto predzren in vesel, brez krinke, bodet samo s plaščem pozabljivosti, ki naj zakrije in pogreze v neznanu brezno vse skrbi in težave minulega leta in nam odkrije jasno in svetlo obzorje in srečno novo leto!

Bolnišnica v Kandiji pri Novem mestu ima sedaj novega primarija. O njem se nam piše: V »Slovenskem Narodu« je bil dne 24. decembra dopis, v katerem se je izrekla slabša sodba o novem primariju. Ta sodba pa ni utemeljena. Novi primarij izvršuje svojo zdravniško in človeško dolžnost z vso vestnostjo in ni prav nobenega vzroka, mu kar koli očitati.

Velik požar na Dolenjskem. V vasi Dobindol občina Toplice je bil v soboto velik požar. Ker je pihal hud veter, se je ogenj hitro razširil. Pogorel je velik del vasi.

Eksplozija v novomeškem okrožnem sodišču. V nedeljo popoldne se je od spodnjih prostorov novomeškega okrožnega sodišča, kjer se nahaja centralna kurjava, začela eksplozija, kateri je sledilo izpuhtevanje gostega dima. Eksploziralo je pri napravi za centralno kurjavo baže vsled tega, ker so kotel preveč segreli. Vsled eksplozije je uhajala voda v taki množini, da so bila tla vsa pod vodo. Poklicali so strojnika g. Dularja, ki je bil slučajno doma, in tako se je večja škoda kmalu omejila.

Dom na Vršču pri Kranjski gori radi sneženih zametov in nevarnosti plazov za Silvestrovo ni odprt in oskrbovan.

Iz Kovorja pri Trzinu. V naši vasi imamo sicer redko opraviti z Nemci, toda kadar nas posetijo tržiški nemčurji, posebno mesarja Beliharja sin in mesar Joškov fant, tedaj jim žilica ne da miru, da bi javno ne razodeli svojega nemškega srca. Dne 25. t. m. prepevali so domačini v gostilni pri Firarju domače pesmi; kar je te nemčurske rogovileže spravilo tako iz ravnotežja, da so popolnoma pozabili, kje se nahajajo ter demonstrativno zapeli vsenemško »Die Wacht am Rhein«. Samo ob sebi je umevno, da je to izzivanje razburilo domačine in da se je samo mirnodušnosti domačih fantov zahvaliti, da ni prišlo do kake rabuke. Ti nemčurji izživljajo naj si zapomnijo, da bodo v prihodnje postavljeni pod kap, ako bodo na tak način izrabljali našo slovensko gostoljubnost. To bi bilo namreč edino mazi- lo za te vroče butice. Kaj pa vi, gospod Belihar, ali je vam prav, da je vaš sin tak nestrpen germanski izživalec. In vi mesar Joško, ali se preživljate izključno od tržiških Nemcev, da v zvezi z Beliharjevim sinom izživite ljudi in zabavljate čez tiste, na katere ste vi kakor Belihar navezani, od katerih kupujete živino za vajino mesarijo. Tržičanom pa svetujemo, naj si zapomnijo in zapišejo v album.

V Bohinju bodo na dražbi prodali posestvo Matevža Pibra, brata deželnega poslanca in župnika Pibra. Stvar dela v Bohinju mnogo hude krvi, zakaj župnik Piber je pri zažolženju svojega brata igral prav čudno vlogo.

Iz Senožeč. Minulo nedeljo, dne 28. decembra se je po dolgem odmoru zopet oglasil naš salonski orkester, napravil je koncert in igro »Gluh mora biti«. Čisti dohodek je bil namenjen v prid društva za varstvo otrok in mladinsko oskrbo v sodnem okraju Senožeč. Ker pa nimamo v Senožečah za take prireditve nikake primerne dvorane, se je veselica vršila v gledališki dvorani katoliškega društva. Koncertne točke so se proizvajale prav točno in fino, nudile so krasen užitek, zato pa so želi gospodje tudi prav obilo pohvale. Mnogo zabave in smehu je pa vzbudila burka »Gluh mora biti«. Vse vloge so bile v spretnih rokah in zato je igra tudi prav dobro uspela. Igralci so bili kos svojim vlogam in zato so tudi oni želi prav obilo pohvale. Tudi gmotni uspeh je bil nad pričakovanje še dosti dober, seveda bi bil lahko boljši.

Smrti padec. Dne 25. decembra se je zgledil Stefan Kralj, 52 let star, rudar iz Izlake v Sešlerjevih gostilni v St. Jurju. Mož je bil dobre volje in se ga je precej nalezal. Ker se mu ni ljubilo iti domov, je sklenil, da prenoči v gostilni. Gostilničar mu je dal sobo v prvem nadstropju, kamor se je Kralj že okoli 8. zvečer podal k počitku. Okoli 3/2. pa je

našel gostilničar na cesti pred gostilno Kralja mrtvega v srca in spodnjih hlačah. Dognalo se je, da je stopil Kralj iz spalne sobe na mali balkon, raz katerega je padel. Truplo ponesrečenca so prenesli v mrtvašnico pri Sv. Jurju.

Konkurs v Ameriki. Glasom ukaza c. kr. trgovskega ministrstva z dne 29. novembra 1913, št. 38518, razgasil se je konkurz nad »First Second National Bank of Pittsburgh« v Pittsburgu Pennsylvania. Akoravno se pričakuje saniranje tega podjetja, vendar ni še gotovo, bo de li ta banka zopet pričela poslovati ali ne. Z ozirom na to se priporoča tuzemskih upnikov, da svoje terjatve z dotičnimi dokazi zglasijo pri c. kr. konzulatu v Pittsburgu.

»Dan gor, sneg dol!« pravi ljudski pregovor, ki se je pa tudi letos naglo vresničil. Takoj po Božiču, ko se je začel dan nagibati, se je za njim počelo ravnati tudi vreme. Včeraj in danes ponoči smo dobili precej debele snežno odejo, ki je napravila v prometu precej ovir. Vozniki ne smejo vozov več tako preoblagati, ako hočejo priti dalje hišniki so si jeli z odmetavanjem snega služiti brezplačna stanovanja, drevje ječi pod težo snega, telefonsko in električno omrežje pa je deloma v stiku, deloma pa tudi močno potrgano. Po cestah in ulicah mrgoli delavcev in s snegom obloženih voz in bodo imele mestne občine, kakor druge javne prometne korporacije mnogo stroškov, predno bodo urejena pota, brezposelnemu delavstvu pa je sneg za dobroto, ker mnogo je bilo pridnih rok, ki bi si bili radi služile z badi kakoršnimkoli delom svoj kruh, pa niso mogle nikjer dobiti posla. In to priložnost jim je sedaj dal nanovo zapadli sneg.

Prva uprizoritev »Antonija in Kleopatre« v kinematografu. Navajeni smo že, da umetnost moderne kinematografije proizvaja prava čuda, v tem delu je pa kinematografija prekosila samo sebe in je uprizoritev in krasota opreme naravnost vzorna. Kleopatra se nam predvaja v prirodni pristnosti, Antonij pa stoji pred nami, kakor da bi oživel. Tudi najbolj nemogočega se ni strašil režiser, pokaže nam prizor, ko je Kleopatra dala sužnjem vreči svetim krokodilom. Prekrasne so slike Foruma in senata, naravnost presenetljivi pa pohod Rimljanov v Egipt. Vkljub temu, da sodeluje 15.000 igralcev, je vsa uprizoritev zvršena in veličastna, nikjer površna ali celo smešna. Ta film se bo predvajal od sobote 3. t. m. počenši skozi 6 dni v kinematografu »Ideal« pri vseh predstavah.

V mestni klavnic v Ljubljani se je zaklalo od 14. decembra do 21. decembra 61 volov, 5 bikov, 7 krav, 277 prašičev, 159 telet, 8 kostrunov in 2 kozliča. — Vpeljalo se je 626 kg mesa, 2 zaklani govedi, 3 zaklani prešči in 19 zaklanih telet.

Aretiran je bil v soboto Jurko Javernik, iz mestne službe odpuščen bivši policijski nadzornik. Obdolžen je raznih sleparij.

Popravek. V včerajšnji notici »Denuncijantje na poslu« se je vrnilo več tiskovnih napak, ki motijo zmisel. V 7. vrsti se mora glasiti: mesto »dr. Ivana Oražna« — »dr. Ivana Oražna«; v 9. vrsti: mesto »dela velikansko... propagando« — »dela velikosrbsko... propagando« in v 49. vrsti: mesto »gnev, ki diši iz denuncijacije« — »gnev, ki diše...«

Silvestrov večer z vojaškim koncertom se vrši jutri v restavraciji na Južnem kolodvoru (Jos. Schrey).

Društvena naznanila.

Društvo za zgradbo Sokolskega doma Sokola I. ima v nedeljo, dne 11. januarja po občnem zboru Sokola I. svoj občni zbor v društvenem lokal, trg Tabor. — Ob 2. popoldne se vrši občni zbor Sokola I. — V soboto, 3. januarja priredi Sokol I. v prid društvu za zgradbo Sokolskega doma v veliki dvorani Mestnega doma velik Sokolski ples, na katerega vse članice in člane opozarjamo. Sodeluje društveni salonski orkester. Udeležite se te prireditve v obilnem številu! Na zdar!

Društvo slovenskih profesorjev si je izvolilo na zadnjem občnem zboru sledeči odbor: Predsednik g. dr. Zmavc, blagajnik g. Maselj, odborniki gg. Kržišnik, Lederhas, Mazi in Vagaja in revizorja gg. Štrifot in Pipenbacher. Predsednik društva se je spomnil uvodoma zborovanja umrlega tovariša dr. Milana Pakja. Odobrili sta se poročili tajnika in blagajnika, sklenilo se je, da se zviša članarina od 6 kron na 10 kron letno, predlog glede ustanovitve lastnega glasila pa je bil odklonjen.

Na Silvestrovem večeru slov. pevskega društva »Ljubljanski Zvon« bodo v zabavnem delu posebno pozornost vzbujali obesi s cvetnicami, notom katerih si lahko mladina

odkriva svoja srčna čutila. Povsem originalno! Za smeh je skrbjeno s komičnim prizorom »Šlapca Damjana v zakonskem stanju«. Plesateljnim parom pa bo ustregel orkester, ki bo veselo igral izbrane plesne komade. Na svidenje jutri zvečer v Mestnem domu!

Sokol na Viču naznanja, da je pričel Silvestrova večera v sredo v salonu g. I. Trauna na Olincah ob pol 8. zvečer. Igra »Nebesa na zemlji« pa se prične točno ob 8. Opolnoči alegorija, potem prosta zabava in ples do 4. jutraj. Vstopnina 40 v za osebo. Ker ima društvo z prireditvijo igre obilo izdatkov in truda, ter bode zabava vsestranska, se cenj. občinstvo najviljudneje vabi, da se večera polnoštevilno udeleži.

Narodna čitalnica v Koritnici bo imela 4. januarja svoj občni zbor.

Prosveta.

»Glasbena Matica« v Ljubljani priredi v dneh 5. in 6. januarja dva velika zgodovinska koncerta v proslavo spomina slovenskih skladateljev bratov dr. Benjamina in dr. Gustava Ivavica s sodelovanjem pevskega zbora »Glasbene Matic«, domačih slovenskih solistov-umetnikov operne pevke gospe Irme Polakove (sopran) iz Zagreba, opernega pevca g. Josipa Križaja (bas) iz Zagreba, g. Josipa Rijavca, koncertnega pevca iz Dunaja, gojencev »Glasbene Matic«, članov društvenega orkestra in vojaškega orkestra pod vodstvom koncertnega vodje g. Matije Hubada. Vstopnice se dobivajo, eventualno tudi pisмено naročajo v trafiki J. Dolenc v Prešernovi ulici v Ljubljani. Slovenci niti ne znamo dosti oceniti, kaj sta brata Ivavca storila za slovensko pesem in glasbo. Dolžnost hvaležnosti je, da oživimo spomin na nju.

Rnjževnost.

— **Literarna pratika za 1914.** leto. Založila Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Noblesite založniške tvrdke, ki ima za slovensko knjigo že itak velike zasluge, se imamo zahvaliti za lepo in originalno delo. Pravimo: noblesite tvrdke, zakaj cena ni v nobenem razmerju s stroški za to krasno opremljeno delo. Literarna pratika je almanah, ki naj v prihodnje izhaja leto za letom. Po opremi se naslanja na popularno narodno pratiko. Na prvem mestu je natisnjena pratika. Ta je tako lepa in prikupna, da bo vsakega razveselila. Prava pratika je to, a slike, četudi so risane v slogu pratike in se drže tradicije, so vendar zelo zanimive, originalne in duhovite. Vsaka zase je fino izdelan umotvorček. Te podobe je narisal Hinko Smrekar, umetnik redke nadarjenosti in pravega umevanja slovenske narodne duše. Prikazal je to že z različnimi risbami in razglednicami in to zdaj potrdil s pratiko. Za literarni del te pratike so prispevali pesniške doneske O. Zupančič, G. Golar, R. Majster in pokojni Murn, pripovedne spise Fr. Govekar, V. Levstik, Fr. Milčinski, Podlimbarski, Ks. Meško, C. Golar, dr. J. Lah in Milan Pugelj, eseje pa A. Funtek, dr. Fr. Ilešič, dr. V. Zupan, dr. V. Mole in dr. J. Glonar. Kratke stvari so to, a vseskoz lepe in zanimive. Tako se literarni in umetniški del te pratike popolnoma in v tvorita knjigo, ki smo je lahko veseli.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor. — **Preodkaz.** — **Deželni zbori.** — **Učiteljski predlogi.** — **Osebnih davek.** — **Rusini.**

Dunaj, 30. decembra. Poslanska zbornica je sprejela danes preodkazni zakon v 2. in 3. branju v zmislu odsekovega predloga. Večina je odklonila resolucijo, ki zahteva splošno in enako volilno pravico za deželni zbor. Za resolucijo so glasovali Rusini, socialisti, del Čehov, napredni Jugoslavlani in — slovenski klerikali. Nato se je vršila razprava o Pachterjevem, takozvanem učiteljskem predlogu. Generalni govornik kontra je bil poslanec Verstovšek.

Zbornici so predloženi danes v tisku tudi že včerajšnji sklepi gospodke zbornice o osebnem davku, ki se bistveno razlikujejo od sklepov poslanske zbornice, tako da mora ta o teh sklepih na novo razpravljati. — **Predsednik je s tihim glasom izjavil,** da izroča predlog brez prvega branj odseku, če proti temu ni ugovora. Zbornica in zlasti Rusini so to izjavo preslišali in šele med govorom poslanca Verstovškega so izvedeli, da namerava predsednik za popoldne sklicati finančni odsek, ki naj vnovič razpravlja o osebnem davku. Po nie-

govem govoru so začeli Rusini strahovito razgrajati ter je hrup trajal še med govorom poslanca Starka naprej. Zato je predsednik ob 1/41. prekinil sejo za pol ure. Med tem se je sestala popoldne konferenca seniorov, da sklepa o nadaljnjem delavnem programu. Ko je predsednik sejo zopet otvoril, je predlagal poslanec Fink, da naj se seja zbornice zaključi in ob 5. popoldne skliče nova seja, v kateri naj se že obnovi razprava o osebnem davku, o katerem naj med tem konča finančni odsek razpravo. Predlog je bil vzlic protestu Rusinov sprejet in seja zaključena. Finančni odsek se je takoj sestal in splošno se domneva, da se bo posrečilo še tekom današnjega dne predlog o osebnem davku sprejeti v zbornici, tako da bo zbornica sicer odklonila izpremembe gosposke zbornice, pač pa rešiturala vladni predlog glede eksistenčnega minimuma, tako, da se bo morda še danes pričela razprava o proračunskem provizoriju, proti kateremu so češki radikalci priglasili obstrukcijo. Na vsak način bo zboroval državni zbor tudi še po novem letu, tako, da je vprašanje režima s § 14. za enkrat odloženo.

Dunaj, 30. decembra. V finančnem odseku je predlagal referent Licht, da naj akceptira odsek predlog gosposke zbornice glede eksistenčnega minimuma in davka za samce, ostale izpremembe pa naj odkloni. Rusini so nato začeli v odseku z obstrukcijo, tako, da je skoraj izključeno, da bi odsek končal do 5. popoldne svoje delo. Situacija se je torej zopet poslabšala.

Poslanec dr. Žitnik.

Dunaj, 30. decembra. Danes popoldne se je vršila v alsterski cerkvi maša zadušnica za umrlim poslanecem dr. Žitnikom, ki jo je služil poslanec kanonik Stozan. Maše se je udeležilo mnogobrojno poslancev in v imenu vlade naučni minister Husarek. Zbornico bo zastopal pri pogrebu podpredsednik Pogačnik.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 30. decembra. Gosposka zbornica je vrnila predlog a totalizaterskem davku finančni komisiji. Prihodnja seja danes popoldne ob 4.

Snežni zameti.

Dunaj, 30. decembra. Iz Srednje Evrope poročajo o velikih snežnih viharjih in zametih. V Nemčiji so telefonske zveze prekinjene. Južna Francoska je popolnoma odrezana od sveta. Na morju se je pripetilo več nesreč. Na Hesenskem se je ponesrečil neki osebni vlak. Strašni viharji so divjali v Južni Rusiji, kjer je zmrznilo nekaj kmetov.

Morilec poslanca Schuhmejerja.

Dunaj, 30. decembra. Morilec poslanca Schuhmejerja Kunschak se je baje danes v ječi obesil.

Komisarijat na Moravskem.

Brno, 30. decembra. Moravski listi poročajo, da pripravlja vlada komisarijat na Moravskem.

Zasedanje izpraznjenih ministrskih mest.

Lvov, 30. decembra. V poljskih poslanskih krogih se govori, da bo prišel ministrski predsednik Stürgkh takoj, ko se bo sedanji parlamentarni položaj razjasnil, s pogajanjmi s poljskim klubom zaradi zasedanja mesta ministra krajana v Galiciji. Mogoče je, da minister krajan ne bo parlamentarec. V tem slučaju pridejo v poštev: sekijski načelniki dr. Cwiklinski, dr. pl. Madeyski in Koeller ter dvorni svetnik dr. pl. Morawski. Če bi prišel na to mesto član poljskega kluba, pridejo v poštev načelniki dr. Leo ali pa podpredsednik poslanske zbornice dr. German, po drugi verziji neki konservativni poslanec.

Magnatska zbornica.

Budimpešta, 30. decembra. Včeraj ob 11. dopoldne se je vršila seja magnatske zbornice pod predstvom barona Josike. Zbornica se je bavila s proračunom za 1914, s finančno pogodbo za 1914, s finančno pogodbo s Hrvatsko in z raznimi manjšimi zakonskimi predlogi.

Zagrebski župan v koaliciji.

Zagreb, 30. decembra. Zagrebski župan arh. Janko Holjac, ki je bil izvoljen kot samostojen kandidat v tretjem zagrebskem volilnem okraju, je vstopil in hrvaško-srbsko koalicijo.

Ujma v Liechtensteinu.

Vaduz, 30. decembra. Liechtensteinski deželni zbor je dovolil za pomoč bednim kmetom 50.000 K. V celem ima država 10.000 prebivalcev.

Mesto zgorelo.

London, 30. decembra. Mesto Montreal v Severni Ameriki je delo-

ma pogorelo; škoda znaša več milijonov.

Dogodki na Balkanu.

Kriza v Srbiji.

Belgrad, 30. decembra. »Politika« priobčuje razgovor z generalom Božanovićem, ki je odstopil od vojne ministrstva. Bivši vojni minister je izjavil, da je prvotno postavil v vojni proračun 95 milijonov dinarjev, pozneje pa je moral to vsoto znižati na 56 milijonov. S tem denarjem more vzdržati samo 51.200 mož, dočim je on hotel imeti stalno vojsko 95.000 mož. Da bi se pa njegov proračun še bolj znižal, tega z ozirom na varnost države ni mogel pripustiti. Na mesto generala Božanovića bo imenovan za vojnega ministra general Popović ali pa general Arašić.

Belgrad, 30. decembra. Srbska skupščina je večraj sprejela proračunski provizorij. Opozicija se je abstenirala. Zvečer se je vršil ministrski svet, v katerem je ministrski predsednik obnovil svojo demisijsko zahtevo. Kralj se za enkrat še ni definitivno odločil. Zatrjuje se, da želi Pašić osebno izstopiti iz kabineta in da se mu želi pridružiti finančni minister Paču. Dosedanji vojni minister Božanović ostane najbrže v kabinetu.

Belgrad, 30. decembra. Kralj je sprejel demisijo Pašićevega kabineta ter poveril sestavo novega kabineta dosedanjemu predsedniku skupščine Nikoliću. Vrše se pogajanja za sestavo koalicijskega kabineta iz staro in mladoradikalcev. Pašića, Pačulja in Protića ne bo v tem kabinetu. Kriza bo rešena šele čez par dni.

Ruske velike kneginje na potu.

Kotor, 30. decembra. Semkaj sta prispeli ruski veliki kneginji, Milica in Anastazija, soprogi velikih knezov Petra in Nikolaja Nikolajeviča, hčerki črnogorske kraljevske dvojice. Spremljata jih oba soproga, general Kotzebue in dr. Varavka. Pripeljali so se semkaj na parniku ogrsko-hrvatske parobrodne družbe »Višegrad«. Iz Kotora je gospoda odpotovala z avtomobilom naravnost na Cetinje, da obišče obolelo kraljico črnogorsko Milico.

Bolgarska.

Dunaj, 30. decembra. Iz Sofije baje poročajo, da bo vlada mogla delati s sedanjim sobranjem, dasiravno položaj še vedno ni popolnoma razjasnjen. O kaki agitaciji proti carju baje ni govora.

Sofija, 30. decembra. Kralj se je vdal zahtevi agrarne stranke ter bo stoji in razoglav otvoril zasedanje bolgarskega sabora s prestolnim govorom.

Angleška mornariška mislija v Atenah.

Atene, 30. decembra. Admiral Karr, šef angleške mornariške misije, priobčuje v listih članek, v katerem pravi, da z ozirom na to, da je kralj njega in druge častnike imenoval za grške mornariške častnike, niso več angleška mornariška mislija, marveč angleški častniki grške vojne mornarice.

Albanija.

Amsterdam, 30. decembra. Po poročilih obeh holandskih častnikov, polkovnika de Veera in majorja Tomsona, bo šlo albansko orožništvo 3000 mož. Domačini se že priplašajo. Holandska prevzame organizacijo albanskega orožništva.

Solun, 30. decembra. Povsod zbirajo denar za boj grškega prebivalstva v Epiru proti Albaniji. Tudi prostovoljci se pridno priplašajo.

Turčija.

Carigrad, 30. decembra. Ruski zunanji minister Sazonov poseti v nedeljo velikega vezirja. Vojni minister Izet paša hoče demisionirati.

Turško posojilo.

Carigrad, 30. decembra. Nedeljski ministrski svet se je posvetoval o oficijozni izjavi Francoske, da mora Turčija, predno se prične pogajanja glede velikega turškega posojila, povoljno rešiti vsa sporna vprašanja s Francosko, zlasti železniška vprašanja. Ministrski svet je sklenil prosi francosko vlado, da naj pove, kako si predstavlja finančno kontrolo.

Romunska.

Bukarešta, 30. decembra. Konservativni kabinet Majorescu hoče demisionirati. Do vlade pride najbrže liberalni kabinet.

Jutri vsi na

Silvestrov večer

Ijubljanskega Sokola

v telovadnico Narodnega doma.

Začetek ob 8 zvečer.

Vstopnina 1 K za osebo

Razne stvari.

* **Mona Lisa v Milanu.** Iz Milana poročajo: Včeraj in danes je bila Mona Lisa proti vstopni razstavljenja.

* **Velik požar na Španskem.** Iz San Sebastiana poročajo: Velik požar je uničil gledališče in cirkus ter mnogo hiš. Vsled velikega viharja ne morejo gasiti.

* **Nesreča v premogokopu.** Iz Londona poročajo: V premogokopu v Cardiffu se je odtrgalo dvigalo, na katerem je bilo več delavcev. Osemnajst delavcev se je poškodovalo, med temi sedem smrtnonevarno.

* **Atentat na ogrskega državnega poslanca.** Iz Arada poročajo: V občini Kirtös je v nedeljo streljal gostilničar Nikolaj Mayin na državnega poslanca dr. Ladislava Hamoryja baje iz maščevanja, ker ga je Hamory spraval ob vse svoje premoženje.

* **Štirje uredniki izginili.** V Petrogradu so kar naenkrat izginili štirje uredniki. Vprašali so državno pravdnitvo in policijo, je-li so uredniki bili aretirani. Državno pravdnitvo in policija pa sta odgovorili, da o tem ne moreta dati nobenega pojasnila.

* **Kuga na Nikolajevi železnici.** Iz Petrograda poročajo: Na progi Nikolajev železnice je več železniških nastavlencev zbolelo na sibirski kugi. Deset jih je že umrlo. Med nastavlenci je zavladala panika. Mnogo jih je pobegnilo. Kuga se je najbrže zanesla z inficirano obleko.

* **Deficit gentske svetovne razstave.** Iz Genta poročajo: Ker znaša deficit gentske svetovne razstave trideset milijonov frankov in ker mesto Gent ne more tega deficita pokriti, so dobili oni, ki so prevzeli garancijo, naročilo, naj vplačajo 60 odstotkov ene vsote, za katero so jamčili.

* **Lakota na Japonskem.** Iz Tokia poročajo: Iz provinc Aomori in Hokkaido prihajajo grozne posameznosti o lakoti, ki je posledica slabe letine. Več tisoč oseb bo skoraj umrlo od lakote. Starši prodajajo svoje hčere trgovcem s človeškim mesom. Dan za dnevom prihajajo v Tokio deklice, ki gredo v tujino ali pa v oni del mesta, kjer so tolerantne hiše. Vlada je dala šest milijonov jenov kot prvo pomoč.

* **Grožen samomor.** V vlakcu med Temešvarom in Bazijašo je neko dekle z imenom Ana Gyorgyin izvršila grožen samomor. To 21letno dekle se je polila z bencinom ter si potem zažgala obleko. V hipu je bila vsa v plamenu. Med pasažirji je nastala velika panika. Hoteli so poskati iz vlaka. Neki orožniški podčastnik je to siloma preprečil. Nesrečno dekle je kmalu popolnoma zgorelo. Zgorel pa je tudi del vagona, v katerem je zgorelo dekle.

* **Morski roparji v New Yorku.** Iz New Yorka poročajo: Med božičnimi prazniki so roparji ukradli v pristanišču parnik ter se z njim odpeljali k skladišču centralne Railway-companije, kjer je bil plav, na katerem je bilo 10 vagonov raznih božičnih predmetov. Roparji so pripeljali plav na parnik ter ga odpeljali na Staten Island. Tam so izložili blago na svoj parnik ter izpustili plav po morju. Na to so se odpeljali v Hoboken, kjer so izložili blago na suho ter potem izpustili parnik po reki. Policija je aretirala štiri roparje, vendar pa ti nočejo ničesar izdati.

* **Špijska afera v Stokholmu.** Berolinska »National-Zeitung« poroča iz Stokholma, da je danski rezervni častnik Frederiksen, ki je obdolžen, da je špijiral v najsevernejši švedski trdnjavi »Boden« v prosep Rusije, napravil pred sodiščem senzacijska odkritja. Frederiksen je prišel kot delavec preoblečen v bodensko trdnjavo. Imel je stike tudi z bivšim ruskim tajnikom Hampenom v Kodanju, ki je vodil špijažo v celi Skandinaviji. Hampen je pobegnil. Z njim je izginil tudi baron Stromberg s svojo soprogo. Mnogo danskih častnikov je kompromitiranih.

* **Velike sleparije z eksproprijacijami v Italiji.** Iz Rima poročajo: V nekaterih mestih in vaseh v okolici Neapolja je neki slepar izvršil precej nenavadno sleparijo. Predstavljal se je krajevnim oblastem kot poverjenik ministrstva za javna dela ter izjavljal, da mora po ukazu ministrov izvršiti več eksproprijacij za novo železnico. Oblasti so spoštljivo sprejele moža. Nato se je začel dogovarjati s kmetovalci, katerih zemlji-

šče naj bi bilo eksproprijirano. Obhujljal jim je znatne vsote, če se mu izkažejo hvaležne. Na ta način je izvalil od kmetov 200.000 lir, na kar je izginil.

* **Poljub, dan na neprav naslov.** Še ko so cvetele poslednje rože, je obiskal gospod R. gospoda Z., ki je imel velik vrt, na katerem je gojil razne vrste krasnih rož. Gospod R. je dobil od svojega prijatelja dve krasni roži, ki ju je hotel podariti svoji soprogi. Na neki postaji je prestopil v drugi vlak ter nesel zelo oprezno obe roži. Predno pa je vlak prisopihal, so ga kar naenkrat objeli dve roki, in že je čutil poljub na svojih ustnicah. Ko se je ozrl, je zagledal damo, ki se je vsa blažena smejala. Gospod R. pa je bil tako zelo iznenaden, da je začel oštevat damo, ki ga je poljubila, ter zahteval pojasnila. Dama pa mu je rekla, da sta bili dve roži znamenje, po katerem naj bi se spoznala. To pojasnilo je kmalu pomirilo ogorčenega moža, tembolj ogorčen pa je bila potem dama.

* **Iz Albanije.** Ogrski častnik Fedor Zubovits je priobčil v nekem budimpeštanskem listu spomine na Albanijo. Nekateri so prav zanimivi in značilni. Med drugim pravi: Dnes vlada v Draču Esad paša. Kaj hoče, tega sam ne ve. Za zdaj čaka kneza Wiedskega, in potem bo pač moral pokazati barvo, ker knez v Valoni sploh ne more stanovati; niti njegov sluga ne more tam stanovati. Tu v Draču pač stoji »konak«, bivša prestolnica turškega paše, ki ima 40 sob in bi bila torej pač upoštevana vredna za novega kneza. Seveda ne ve nesrečni tujec, ki pride sem, kam bi položil svojo utrujeno glavo, kajti to mesto, ki je svoj čas šlo 100.000 prebivalcev, nima danes niti takozvanega hotela. Seveda je tu turški »han«, kjer more v siromašni sobi na raztrgani preprogi spati zahodni Evropejec, vendar pa mora v tem bednem prostoru prenočevati z 10 do 15 kupčevalci s konji in govedino! V Valoni je Ismael Kemal bej več storil za civilizacijo. Že iz pristanišča se vidi velika lesena baraka, na kateri je velikanski napis: »Hotel Austriaco«. Zraven je rezidenca bejeva, rumeno poslikana stara hiša s štirimi okni. Pri hiši so napravili na vsaki strani dva lesena dozidka, najbrže za novega kneza...«

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar, dr. poslanec.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Za slabotne kosti.

Otroci, ki se branijo zauživati ribje olje, imajo prav posebno radi Scottovo emulzijo. Ta vzrok navaja zdravnik, da namesto navadnega ribjega olja odreja Scottovo emulzijo, ako je malim pacientom treba kostitvorne pomoči. Scottova emulzija daje vsled svojih kostitvornih sestavin mlademu organizmu moč. Otroci se prično pridno postavljati na noge in hitro pridno veselo skakati okoli. Odločite se torej, tudi svojim bledim nežnim otrokom dajati dobro, lahko prebavno Scottovo emulzijo, ki jih pretvori v debelotne, veselo otroke. — Seveda samo Scottovo emulzijo, ne kake druge.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošljavi 50 vin. v pisarnih znamkah dobijo od trgovca SCOTT & BOWNE d. z o. z. na Dunaju VII. skliceval se na naš list enkratno vpošljatev potakuje od kake lekarne.

KINO „IDEAL“.

Soboto 3. do četrta 7. jan.

„Vladarica Nila“

po izreku strokovnjakov največje umetniško delo kinematografije, ki se je dosedaj videlo 15000 sodelujočih, 5 delov, 2 uri predvajanja. Predstave ob 3., 5., 7., 9., v nedeljo ob 10^{1/2}. Mladini dostopno. Zvišane cene. Pred tem „V zastopstvu“ veseloigra dva dela.

Ali veliko sedite? Sedežne poloke iz nalašč v ta namen pripravljene klobučevine popolnoma zabranijo odrgnenje in ono nevščeno svetlikanje hlač in kril. Prijetno, udobno in zdravo sedenje! Prospekt pošlje na zahtevo: Anton Obreza, tapetnik v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 1. (3578)

Zdrav in bolan: premena,

ki se neprestano ponavlja in ki ji podležejo tudi najmočnejši. Skrivnost zdravja leži v odvratanju. Največja nevarnost leži v prehlajenju sopil. Kdor hoče tu uspešno odvrati in se zamerjenju izogniti, naj se navadi Fajevih pristnih sodenskih mineralnih pastil, ki se izdelujejo iz za zdravljenje rabljenih sodenskih občinskih zdravilnih vrelcev. Skatljica stane K 125, varuje se pa po naročb. Poseben znak: Uradno poverilo županskega urada kopališča S o d e n n. T. na belem kontrolnem pasu.

Serravallo

železnato Kina-vino

Higijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepeča živce, pobojša kri in je

rekonzalescentom in melokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških spriceval.

J. SERRAVALLO, t. in kr. dvorni dobavitelj TRST-Barkovlje. 87

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 30. decembra 1913

Naložbeni naplaji.	Denar	Blagovni
4% majeva renta	82.70	82.90
4% srebrna renta	86.55	86.75
4% avstr. krona renta	83.60	83.80
4% ogr.	82.45	82.65
4% kraljsko deželno posojilo	—	94.50
4% k. o. češke dež. banke	85.30	86.30

Srečke.

Srečka iz 1. 1860 1/2	450—	460—
„ 1864	689—	701—
„ 1868	289.50	299.50
„ zemeljske I. izdaje	287—	297—
„ II.	245—	255—
„ ogrske hipotekne	231—	241—
„ dun. komunalne	475.50	485.50
„ avstr. kreditne	477—	487—
„ ljubljanske	62—	66—
„ avstr. rdeč. križa	53.25	57.25
„ ogr.	32.25	36.25
„ bazilika	26.25	30.25
„ turške	230.75	233—

Polnoce.

Ljubljanske kreditne banke	413—	415—
Avstr. kreditnega zavoda	631.50	632.50
Dunajske bančne družbe	515.50	516.50
Južne železnice	103—	104—
Državne železnice	708.40	709.40
Alpine-Monten	784.50	785.50
Češke sladkorne družbe	331—	333—
Zivnostenske banke	274.50	275.50

Valute.

Cekini	11.38	11.42
Marke	117.60	117.80
Franki	95.25	95.45
Lire	94.85	94.05
Rublji	252.75	253.75

Spominjajte se dijaškega društva „Domovina“.

Meteorološko poročilo.

dec.	čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
29.	2. pop.	715.8	0.7	brezvetr.	sneg
29.	9. zv.	716.5	0.2	sl. zah.	—
30.	7. zj.	719.8	—0.2	sl. zah.	—

Srednja včerajšnja temperatura 20°, norm. —26° Padavina v 24 urah mm 37.3.

Dr. Emil Stare in soproga Zalka Stare naznanjata žalostno vest o bridki izgubi iskrenoljubljenega sinčka in dobrega bratca

Vitomila

ki je sinoči v 6. letu po kratki bolezni izdihnil.

Pogreb bo dne 31. t. m. ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 30. decembra 1913.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk

Zahvala.

Za obile dokaze presrečnega sočutja v času bolezni in ob smrti srčnojubilnega soproga ozir. očeta

Ivana Kaukler

nadučiteljja

nadalje za prekrasne vence ter mnogoštevilno častno spremstvo nepozabnega k zadnjemu počitku, zlasti častit duhovščini, gg. tovarišem in gdč. ozir. g. tovarišicam ter gg. pevcem izrekam najodkritosrečnejšo najprisernejšo zahvalo.

Ptujska okolica, 28. 12. 13.

Valentina Kaukler.

Sidro-Syrup. Sarsaparillae

compos.

Čistilo krvi. Steklenica K 3.60 in 7.50.

Sidro-Liniment. Capsici

compos.

Nadomestilo za sidro-Pain-Expeller

Bolečine olajšujejo mazilo za prehlajenje, reumatizem, trganje po udih, itd.

Steklénica K — 80, 1.40, 2.—

Sidro-žvepleno-mazilo.

Zelo olajšujoče pri lišaju, solnem teku, itl.

Lonček K 1.—

Dobi se skoro v vsaki apteki ali pa direktno v

Dr. Richter-jevi apteki „pri zlatem levu“, Praga I,

Elizabetstrasse 5.

V globoki žalosti potrti, naznanjamo vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da je naš iskrenoljubljeni soproga, oz. oče, brat, svak in stric, gospod

Franc Picek

trgovec in posestnik

dne 29. t. m. ob polu 12. uri ponoči, v dobi 53. let, po dolgi in zelo mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega nepozabnega prepelje se iz Ljubljane v Ribnico, kjer bo pogreb dne 31. decembra 1913 ob 4. uri popoldne s kolodvora v Ribnici na ondoto pokopališče.

Bodi nepozabnemu pokojniku ohranjen blag spomin!

V Ribnici, dne 30. decembra 1913.

Žalujoči ostali.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Dobro okranjen pletilni stroj

se ceno prodaja 4599

Naslov pove upravnitvo »Slov. Naroda«.

Krasni preostanki blaga

polvolneni, zajamčeno dobre kakovosti lepih vzorcev, zavoj 5 kg za K 11.—, boljše vrste za K 12-60 po poštnem povzetju pošilja A. Jelinek, tkalnica, Jimramov, Morava. Jako priporočljivo! 4461

Stalni 3363

krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih sreč v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Dajem v najem

posestvo z gostil. obrtjo

pri Sv. Luciji, pošta Begunje na Gorenji. Redi se lahko 4 govedi in 5 prašičev. Več pove Franc Peterneji, h. št. 7, istočam. 4690

Kupim dobro ohranjene dele k infanterijski

poročniški uniformi

kakor čako, kapo, itd. — Ponudbe na upravnitvo »Slovenskega Naroda« pod „Uniforma/4714“.

Zenske

pri motivah (za stajanje krvi) ne jemljijo kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Moje prijetno zauživalno, preizkušeno, zajamč. neškod. sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostov. zahv. pisma. Velika skatija K 485 pošt. prosto. Diskr. dopušlja dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 83 Frankfurt a. d. Oder. (Bez. Frankfurt-Oder). Na željo se dopolnje iz dunajske ali budimpešt. ske razpošiljavnice, zatorej carinske neprilike izključene. 4561

Pristen dober

brinjevec

se dobi pri

L. SEBENIKU v Spod. Siskli.

Slednjič boljši časi!

Pomembni profesorji in zdravniki priporočajo in rabijo tudi zase našo patentirano higienično iznajdbo, ki glede na preprostost vse postavi v senco. 3664

Zakonski dobe natančno brošuro 20 od Verlag für hygienische Literatur, Dunaj I., Wollzelle 12.

!! Umetniške razglednice !!

Priznana vedno novosti.

.. Pisemski papir ..

v največji izbiri priporoča

Marija Tícar, trgovina papirja itd.

Ljubljana, sv. Petra cesta 26.

Na deželo se pošilja na izbiro. 4063

Strešo rodbinskega življenja

zmožnost za delo ter zmanjšanje zaslužka. Kdor svojo rodovino resnično večkrat kruto pretrga bolezen, ne ljubi, mora zato vedno paziti, da se brani boleznim in nezmožnosti za de-

lo, in to je, kakor vemo iz izkušnje, lahko, ako imamo pri motivah zdravja zaradi vlažnosti, mraza, prepiha, prenapora, pri bolečinah, ranitvah, zmečkaninah, oteklinah, opečeninah, trdem vratu in pri revmatičnih bolečinah ter pri mnogih drugih nadlogah vedno takoj pri rokah Fellerjev. blagodišeči, blažeči rast-

linski esenčni fluid z znamko »Elsa-fluid«.

Nj. Svetlost Josip princ Rohan v Schottwieniu piše o tem: »Prese- netljivi učinek »Elsafluida« prekaša resnično vsa pričakovanja in lahko objavite, da je meni in mojim znancem pri skoro vseh boleznih, kakor glavobolu in zobobolu, bodanju, tr-

ganju, nahodu, bolečinah v križu itd. izbornu služil. zlasti ob opešanju vida jači »Elsafluid« oči, zato ga kot v hiši neuprljivo domače zdravilo najtopleje priporočam.«

V enakem smislu se izraža Nj. Svetlost tudi o Fellerjevih odvajalnih rabarbarkih kroglicah z znamko »Elsa kroglice«, ki so pri pomanjka-

nju teka, želodčnih težavah, gorečici, zagatenju in napenjanju neuprljive. Vsak naših bralcev naj bi si poizkusni tucat fluida za 5 K in 6 skatljice kroglic za 4 krone franko naročil od lekarnarja E. V. Feller, Stubi-ca, Elzin trg št. 238 (Hrvaško) in jih imel vedno doma.

..... ekr.

Naznanilo. Podpisani sem prevzel dobavo kruha (komisa) za domobransko vojaštvo v Ljubljani ter naznanjam slavnemu občinstvu, da se ta tečni, na francoski način na kvas izdelani kruh razprodaja tudi na drobno v mojih prodajalnah. Opozarjam obenem slavno občinstvo zlasti pa gg. gostilničarje in kavarnarje, da je pri meni dobiti vsak dan izvzemši nedelje in praznike ob 6. uri zvečer zadnje sveže pecivo.

Jean Schrey.

Prodajalka

se išče takoj v trgovino, oddelek z moškimi klobuki. Prednost ima tista ki je že bila v trgovini s klobuki. Ponudbe na upravnštvo »Slov. Naroda«.

Prejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajimi se plačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 58.461.432-56 — izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila dalje:

Generalno zastopstvo v Ljubljani

čigar pisarne so v

astnei bančnej hiši v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča

Narodna tiskarna.

Vsako sredo in soboto prodaja razne ostanke blaga

za obleke in perilo za skoro polovične cene podjetje zvezdnih tkanin „HERMES“, brata Wokač v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 5, v I. nadstr.

X

Najfinejše rokavice

pravi francoski parfumi
in vsi v to stroko spadajoči predmeti v najfinjši kakovosti.

Za obila naročila se priporoča 930

Otilija Bračko

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

== USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI ==

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in najdovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20

NARODNA KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRE-SERNOVA UL. ST. 7

J. POGAČNIK

Zaloga pohištva in mizarstvo. Ljubljana, Marije Terezije c. 11 (Kolizej).

tapetniškega blaga.

Zaloga spalnih ter jedilnih sob v različnih : najnovejših slogih. :

Zaloga otomanov, dimenzij, žimnic : in otroških vozičkov.

Spalnica v ameriškem orehu 350 kron.

Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

Kavarna „Central“

KONCERT

Vsak večer nastopi priljubljen
The Wehings Ensemble
Leston orkester
Isto mesto ob 8. uri! Bez klomine
Večeri suobja!

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

„Zdravnik želodca“ je najboljši liker za želodec.

Ivan Magdič

krojač prve vrste

Ljubljana, 2092

Dunajska cesta št. 20

(nasproti kavarni „Europa“)

se priporoča.

Zaloga angleškega blaga.

GASTRICIN

Pri želodčnih in črevesnih težavah bi ne smeli opustiti enkrat poizkusiti dr. Jos. Trauba želodčni prašek, besedna znamka

GASTRICIN

Gastricin je hitro in zanesljivo učinkovito sredstvo pri mimoidnih težavah, kakor n. pr. gorečica, vzpehvanje, slabom potuenje, tišanje želodca, ako se komu vzdiguje t.i.d., kakor tudi pri se tak zastarinih želodčnih črevesnih bolečinah.

Dobiva se po vseh lekarnah.

Velika škatljica K 3.—

Poizkušnje in prospekti gg. zdravnikom gratis in franko.

Glavna zaloga: Sternapotheke Dunaj IV., Favoritenstrasse 25, Karolinenstrasse 24.

== Zrebanje nepreklicno 10. januarja 1914. ==

Loterija za c. kr. policijske uradnike.

Prvi glavni dobiček **30.000 K vrednosti**, dalje 2. in 3. glavni dobiček se na željo dobitelja izplačajo kakor doslej tudi v gotovini.

== Srečke po 1 K se dobivajo povsod. ==

Novoletna inventurna prodaja.

Ker je preostalo mnogo blaga, se bode radi generalne inventure razprodajalo po najnižjih cenah, n. pr. zimske suknje prej K 40.—, do K 50.—, sedaj K 20.— do K 24.—, moderni raglani in obleke prej K 30.— do K 60.— sedaj K 15.— do K 25.—. Istotako se prodaja damska konfekcija pod polovično ceno.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIC, MESTNI TRG 5—6.

Narodna tiskarna

== v Ljubljani. ==

Telefon št. 85.

Se priporoča v izvršitev vseh tiskarskih del, kakor: časopisov, knjig, tiskovin za urade, hranilnice in posojilnice, cenikov, okrožnic, jedilnih listov, mrtvaških listov itd. itd.

Telefon št. 85.

Vsaki dan

otrdi to prepričanje: nežno vonjavo, istotako fini okus, — polno zlatorujavo barvo da naši kavi edino le dobroznani, izkušeni zagrebški

„kavin pridatek pravi :Frank:“ s tovarniško znamko „kavin mlinček“.

emp 126/25.644

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Centrala: TRST. * Telefon št. 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvržena blaga. Najmodernejše opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omojanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov:

„DALMATIE“ delniške parobrodne družbe v Trstu.

Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst Avstrijskega Lloydja Cunard-Line za I. in II. razred. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Zmerne cene. 3237 Točna postrežba.